

$\frac{3}{4} \in \mathbb{C} \quad \hat{A} \frac{3}{2} \in \hat{A}$
 $\hat{O} \quad \hat{A} \quad \hat{A} \frac{1}{4} \in \hat{O} .$

$\hat{s} \hat{a} \hat{z} \hat{O} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \hat{E} \quad \hat{E}^{\text{TM}} \hat{h} \hat{O} \quad \hat{n} \hat{i} \hat{A}$
 $\hat{A} \hat{a} \hat{w} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \hat{A} \quad [\hat{E} \quad \hat{w}],$
 $\hat{E} \frac{3}{2} \quad \hat{A} \quad \hat{E} \quad \hat{A} \quad \hat{w}.$

Свети пророк Данило приводи Пресв. Богородици свт. Данила II, архиеп. Србског
(деталј ктиторске фреске у Цркви Богородице Одигитрије,
у Пећској патријаршији, четврта деценија XIV в.).

МѢСЯЦЪ ДЕКЕМВРІЯ ВЪ К-Й ДЕНЬ.*1

ПАМЯТЬ ЙЖЕ ВО СТЫХЪ ОЦА НАШЕГѦ ДАНИЛА
[ВТОРАГО], АРХІЕПІКПА СЕРБСКАГО.*2

НА МАЛѢЙ ВЕЧЕРНИ.

[На Гдн, возвѣхъ:] стѣхѣры стѣителю,*3 на д, гласъ ѧ.

[Пѣ: Нѣныхъ чинѡвъ:]*4

Нѣнымъ чинѡмъ поревновѧхъ ѣси, * стѣителю данїиле, * на землї же
вѣгонѡсе, * ѡсцѣенъ создѧхъ гвнїлѧ ѣси, * и жилище стѣагѡ дхѧ: *
тѣмже тѧ оубѣжѧемъ, * и стѣбе твое днесь чѣстнѡ, * радѡующѧ,
празднѡемъ оуспенїе. [Дважды.]*5

Нѣныхъ чинѡвъ радѡванїе, * и на землї архїереемъ похвалѧ, *
осцѣенникѡмъ слава, * данїиле премѡдре, * монашествѡующымъ
правнѡ и цркви оутвержденїе. * тѣмъ тѧ мѡлимъ: * не ѡскѡдѣй
спомоществѡѧ намъ, * притекаѡущымъ и ѡблѡбызѡущымъ ракъ мощей
твоихъ.

*1 Како би се служба св. архиеп. Данилу II служила заједно само са службом Предпразништва рођења Христова, и уколико св. Ипѣатије Богоносац није храмовни или месни празник, његову службу пренети на Мало повечерје или сасвим изоставити, пошто се Пренос његових моштију празнује за нешто више од месец дана – 29. јануара. Службу св. праведног оца Јована Кронштадског служити дан раније – 19. децембра, по глави св. ап. и јев. Јована Богослова од 26. септембра.

*2 Ова служба се у „Србљаку“ налази на стр. 211-222, издање: Св. Архиеп. Синод СПЦ, Београд 1986. год. (у даљем тексту: први изворник). Овде је преузимамо са сајта „Ортлиб“, где је прослеђена у електронском виду од монаха Германа из Србије. Текст је и од нас подвргнут граматичкој (привођење нормама савремене руске редакције црквено-словенског језика) и другој редакцији. Текст смо накнадно прегледали и упоредили са текстом службе објављеним тзв. царском ортографијом на сајту „Осанна“ према ранијем издању: „Книга Србљакъ, содержащая въ себе богослужебная молебная правила святымъ сербскаго рода“ – Белградъ, 1861. – лист 173-178 об. (у даљем тексту: други изворник). Текст службе тзв. гражданским шрифтом постоји и у тзв. руским „Зеленим минејима“ – Минея декабрь. ч. 2, стр. 105-120, Издательский совет РПЦ, Москва 2002.

*3 одавде на даље, у изворнику: стѣомѧ.

*4 подобан додат према (очигледности и) сличним местима у савременим руским издањима.

*5 наш додатак, нема у изворнику.

На нѣсѣхъ водворѣа, * прїимнѣ нынѣ хвалѹ чѣдъ твоихъ, ѿче, * прѣзднѹцихъ чѣстнѹ пѣматѣ оуспѣнїа твоегѹ, * и дѣждь [исполнѣнїе]*⁶ ѿхъ прошѣнїамъ, * молѣа прилѣжнѹ прѣчѣтѣй мѣри бжїей, * спїстїа ѿ бѣдъ дѹшамъ нашимъ. **Глѣва, глѣзъ ѿ. Самоглѣенъ:**

Бжїтвеннаа блгѣть кз пѣматн оуспѣнїа твоегѹ, * ѿсѣнѣюци прїтекаюцима кз рѣцѣ моцѣй твоихъ, * недѹговъ исцѣлѣнїе подавѣетъ: * спїителю ѿче данїиле, * молѣа ѿ дѹшѣхъ нашихъ.

И нынѣ, прѣдпрѣзднствѣ, [глѣзъ тѹйже:

Пѹйте гдѹ рѹждшемдѣа ѿ дѣвы: * воспѹйте пѣснь кѹннствѣ нѣнаа, * земнїн восплециѣте рѹкѣми: * бгѣ бо кз члѣвѣцѣхъ, * члѣвѣкъ бгѣ въздѣнїемъ. * сѣ тѣннство совершѣетѣа намъ днѣсь, * црѣ ѿилевъ хрїтѹсѣ прїходитъ.]

На стїхѹвнѣ: стїхїры, глѣзъ ѿ.

[Пѹ: Дѹме ѿвфрѣдѹвъ:]*⁷

Дѹмъ дѹхѹвнїй ѿвїса данїилъ, * воспѣшѣнїемъ блгѣтн стѣгѹ дхѣ: * дѣтѣмже нынѣ сошѣдшѣа * тѹгѹ воспѹемъ.

Стїхъ: ѿцѣннїцы твоѣ ѿблѣкѹтѣа кз прѣвдѹ, * и прѣвнїн твоѣ възрѣдѹтѣа.*⁸

Рѣдѣса, данїиле, * спїителѣй похвалѹ, * ѿцѣннїкѹмъ славо, * монахѹмъ прѣвнло, * црѣкѣ оутѣврдѣнїе.

Стїхъ: восхвалѣтѣа прѣвнїн ко славѣ, * и възрѣдѹтѣа на лѹжахъ своихъ.*⁹

Прїимнѣ нынѣ пѣнїе * чѣдъ твоихъ, ѿче, * и подавѣй лѹбѣцима тѣ ѿ ѿвѣчнаа прошѣнїа.

Глѣва, и нынѣ, прѣдпрѣзднствѣ, глѣзъ тѹйже:

Дѹме ѿвфрѣдѹвъ, * граде стѣнїй, * [прѣрѹкѹвъ славо,]*¹⁰ * оутѣраснѣ дѹмъ, * кз нѣмже бжїтвеннїй рѣждѣтѣа.

⁶* додато према другом изворнику и руским „Зеленим минејима“, а испуштено у првом.

⁷* подобан додот према сличним местима у савременим руским издањима.

⁸* Пс. 131,9.

⁹* Пс. 149,5.

¹⁰* испуштено у изворнику, додато према сличним местима у савременим руским издањима.

Тропа́рь [сѣ́и́телю, гла́сѡ гѣ:

ЧѸдо гавѣ́всѡ и́звѣ́щеніѡ:

Сла́ва, и́ ны́нѣ, предпра́зднства, гла́сѡ а́:

Готѡ́всѡ, видле́еме, * Ѡвѣ́рзсѡ всѣ́мѡ, ѡ́деме:]

[Пи́саны на вели́цѣи́ веча́рни.]

НА ВЕЛИ́ЦѢИ́ ВЕЧЕ́РНИ.

По́емѡ: Блѣ́женѡ мѸжѡ, а́-и́ а́нтіфо́нѡ.

На Гдѣ́и, возвѣ́ахѡ: стѣ́хѣры на и́: предпра́зднствѸ гѣ, и́ сѣ́и́телю ѡ́.

[Стѣ́хѣры предпра́зднства, гла́сѡ а́. Самогла́сны [а́натѡліѡ]:*¹¹

Предпра́зднствѡ, лю́дїе, хрѣ́тово рѣ́ствѡ, * и́ возне́сше о́умѡ кѡ
видле́емѸ, вознесѣ́мсѡ мы́слию: * и́ о́усмо́тримѡ дѣ́лѸ дѸше́вными
ѡ́чєсы, * и́дѸщю́ роди́ти кѡ вертѣ́пѣ всѣ́хѡ гдѣ́ и́ бѣ́а на́шегѡ. * ѡ́гѡ́же
и́ѡсифѡ вѣ́дѣвѡ чѸдѣ́сѡ вели́чєствѡ, * мнѡ́ше члѣ́вкѡ зрѣ́ти, * ѡ́акѡ мѡ́нца
пелє́нами повивѡ́ема, * пора́зумѣ́вѡше же Ѡ́ вєцє́й бѣ́а бы́ти и́стиннагѡ, *
пода́ющагѡ дѸшѡ́мѡ на́шымѡ вє́лію мѡ́тъ.

Предпра́зднствѡ, лю́дїе, хрѣ́тово рѣ́ствѡ, * и́ о́умѡ возне́сше кѡ
видле́емѸ, вознесѣ́мсѡ мы́слию: * и́ о́узримѡ кѡ вертѣ́пѣ вє́ліє
пѡ́ннєствѡ: * Ѡвѣ́рзєсѡ во ѡ́демѡ, * Ѡ́ дѣ́вы чѣ́тыѡ бѣ́лѸ прои́сходѡ́щѸ, *
соверше́нѡ сѡ́и́и то́и́же кѡ вѣ́ствѣ́ и́ члѣ́вчєствѣ́. * тѣ́мже воззовѣ́мѡ: *
сѣ́и́и бѣ́же, ѡ́че безнача́льный: * сѣ́и́и крѣ́пкѣи́, сѣ́и́и воплотѣ́внѣи́сѡ: * сѣ́и́и
безсмє́ртный, о́утѣ́шительный дѸше́. * тѣ́це сѣ́аѡ, сла́ва тѣ́вѣ́.

Слы́ши, нѣ́бо, и́ вѣ́дши, землє́: * сє́ во сѣ́и́и и́ слѡ́во бѣ́а и́ ѡ́ца́, *
прихо́дитѡ роди́тисѡ Ѡ́ ѡ́троковѣ́цы неискѸсомѸжныѡ, *
блѣ́говолє́нїемѡ роди́вшагѡ ѡ́гѡ безстра́стнѡ, * и́ содѣ́нєствѡмѡ сѣ́агѡ дѸ́а.
* видле́еме, готѡ́всѡ: * Ѡвѣ́рзи вратѡ́, ѡ́деме: * ѡ́акѡ сѡ́и́и бы́вѡетѡ, ѡ́же
не бѣ́: * и́ содѣ́тель вє́лѡ́ тѡ́вари на́зидѡ́етсѡ, * пода́и́ мѡ́рѸ вє́лію мѡ́тъ.]

^{11*} делѡе служѡе Предпразништѡ роѣ́нѡ Хри́стоѡ (који́ нисѡ дати́ у́ кориштє́ним изѡрѡни́цима) да́емо пре́ма тє́кстѸ из: *Мѡ́нѡиѡ мѣ́сѡщѸ дѣ́вє́мє́рїи*. Мосѡвский Сретє́нский мо́настырь, издательство „Прави́ло веры“, Мосѡва 1997. Рє́принтнѡе ѡспроизѡе́дєніє изданиѡ: *КѢ́КѸ*. Вѡ тѣ́пографѣ́и кѣ́єѡ-пєчѣ́рскѡй мѡ́вры. мѡ́чг гѡ́да (1893.). (с до́полнє́нїями). стр. 331-354.

Стѣхѣры стѣителю данїила, гласъ ѿ:

[Пѣ: Кѣимн похвѣльными вѣнцѣи:]^{*12}

Кѣимн похвѣльными вѣнцѣи * оубѣзѣмъ стѣителѣ; * сѣѣенства
вѣнѣцъ, * блѣгочѣтїа оуправленїе, * свѣтлое црѣкве сѣрбскїа
оукрашенїе, * истѣчникъ вѣжтвенныхъ истѣленїи неисчерпѣемый, * пролїтїе
дарѣвъ дѣховныхъ, * рѣкѣ многихъ чѣдѣсъ, * веселѣцѣю сѣрбскѣю зѣмлю
теченїемн, * данїила теплаго предстѣтелѣ нашегѣ и хранїтелѣ;

Кѣимн смиренными оустнѣами * воспоимъ стѣителѣ; * дѣвнаго въ
чѣдѣствѣхъ и безплѣтныхъ сожїтелѣ, * ѡсѣеннаго столпѣ црѣкве
сѣрбскїа неподвїжима, * ѣа побѣрника и веселїе землїи нашеа, * правды
правнло, * сиротѣмъ подѣтелѣ, * ѡбѣдимыхъ застѣпника * и больнымъ
врачѣ безмѣзна;

Кѣимн всехвѣльными вѣнцѣи * воспоимъ и составнѣмъ ликованїе * въ
чѣтнѣмъ празднїцѣ твоегѣ оупенїа, іерарше; * ѡбѣче дѣховнѣ
празднѣюще, молимсѣ тї: * молїи вѣкѣ всѣхъ, * дарѣвати побѣдѣ
правослѣвнымъ на сопротивнѣнымъ: * тебе бо тепла мѣтвенника ко^{*13} вѣцѣ
стажѣхомъ, * подающемъ мїрѣ вѣлїю мѣть.

Кѣимн похвѣльными добрѣтами * воспоимъ: во архїереехъ слѣвнаго, *
въ^{*14} вѣрѣ великаго и пеленѣхъ доброразѣднаго, * во оученїи
ѣзыка сладкаго, * оученїемъ сѣрбскѣю црѣковѣ ѡбогѣщающа стрѣжнїи словѣсъ
своїхъ; * тѣмъ молимъ тѣ, * стѣителю хрїтовѣ данїиле, * молїсѣ хрїтѣ
бгѣ и прѣстѣѣи бѣѣ, * да избѣвнмсѣ ѿ вѣдѣ мѣтвѣами твоїми.

Кѣимн дѣховными пѣснѣми * воспоимъ: архїереѣа, * оученїемъ къ
вѣгоразѣмїю всѣхъ настѣвльшаго, * истѣчника чѣдѣсъ прѣчѣдна и
оучїтелѣ премѣдра, * столпѣ непоколебїма патрїаршескїа лѣуры, * и всеѣ
сѣрбскїа землїи оудобрѣнїе, * и твѣрдое зашїценїе, * и мѣтвенника ѡ
дѣшѣхъ нашихъ;

Гласъ, гласъ ѿ:

^{12*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{13*} измењено према чешћем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: къ.

^{14*} измењено према чешћем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: во.

Архїереевъ похвалѹ, * сщ҃енникѡмъ оукрашенїе, * къ бг҃ѹ млтвенника
непрестѡннаго, * истѡчника чюдесъ прензѡвѣльна, * днесь любовїю
сошѣдшесѧ, сѣрвскїй (на)рѡде, * іерарха данїила похвалимъ * ѡ ѿтнѣлѡ мѡщи
ѣгѡ ѡбстоѡще, лѡвжѣмъ*¹⁵ ѡ рцѣмъ: * радѹшесѧ архїерее данїиле,
свѣтїльниче свѣтлый, * ѡзарѣ ѡзрѣдное достоѡнїе, * *кнзи ѡ люди
твоѡ,*¹⁶ * ѡ нїхже непрестѡннѡ хр҃тѹ молїесѧ, * даровѡти ѡмъ мїрное
житїе, * да всѡ ѿтнѡе твоѡ оупенїе любовїю почитѡемъ.

[**И** нынѣ, предпрѡзднства, глагсѧ ѡ:

Воспрїимѣ, видлѣеме, бж҃їю митропѡлію: * свѣтѹ бо незаходїмый въ
тѣвѣ родитисѧ приходитѹ. * аг҃гли, оудивїтесѧ на нѣсї: * члѣвцы,
прослѡвїте на землї: * колскѣ, ѡ персїды преслѡвнїй дѡрѹ прїнесїте: *
пѡстырїе, свирѡюще, трїстѡе пѣнїе сладцѣ воспѡйте: * всѡкое дыханїе да
хвалитѹ вседѣтелѡ.]

Входъ. Прокїменъ днѣ. Чтѣнїѡ трїѡ сѣнтелесмъ.*¹⁷

Прїтчей чтенїе [главѡ ї ѡ ѡ].

Амѡть прѣнагѡ съ похвалами, ѡ блг҃венїе гд҃не на главѣ ѣгѡ.
Блжѣнъ члѣвкъ, ѡже ѡбрѣте премїрѡсть: ѡ смѣртенъ, ѡже оувѣдѣ
рѡзѹмъ. Лѹчше бо сїѡ кѡповѡти, нѣжели злѡта ѡ сребрѡ
сокрѡвїца. ѿтнѣнша же ѣсть каменїѡ многоцѣннїхъ, всѣ же ѿтнѡе
недостѡнно ѣѡ ѣсть. Долготѡ бо днѣѡ, ѡ лѣта жнвѡтѡ въ деснїцѣ ѣѡ: въ
шдїцѣ же ѣѡ богѡтѣтво ѡ слава. ѡ оҹетѹ ѣѡ ѡсходитѹ прѡвда, закѡнъ
же ѡ млтѹ на ѡзыцѣ нѡснтѹ. Послѹшѡйте оҹѡ менѣ, ѡ чѡда, ѿтнѡѡ бо
рекѹ: ѡ блжѣнъ члѣвкъ, ѡже пѡтнѡ моѡ сохрѡнитѹ: ѡсходѡ бо моѡ, ѡсходѡ
жнвѡтѡ, ѡ оҹгопѡвлѣтесѧ хотѣнїе ѡ гд҃ѡ. Сегѡ радѡ молїѡ всѡхъ, ѡ
предлагѡ моѡ глагсѧ сыновѡмъ члѣвческїмъ: ѡкѡ ѡзѹ премїрѡсть
оҹетрѡнхъ, совѣтѹ, ѡ рѡзѹмъ ѡ смѡслъ ѡзѹ прїзвѡхъ. Моѡ совѣтѹ ѡ
оҹтвѣрждѣнїе, моѡ рѡзѹмъ, моѡ же крѣпѡстѹ. ѡзѹ менѣ лѡбѡщїѡ лѡблѡ,

^{15*} или: лѡвызѡемъ.

^{16*} дѡто најпрїблїжнїе другѡм изворнїку. У прѡм изворнїку: лѡдѡ ѡ стѡдо твоѡ, а у рускїм „Зеленїм
мїнеїма“ само: лѡдѡ твоѡ.

^{17*} текст Паримїѡ се не дѡе у прѡм изворнїку.

ѿщѣи же менѣ ѡбръщѣтъ блѣтъ. Разумѣйте оубо незлѡбиви
коварство, ненаказанни же прилагайте срѣца. Послушайте менѣ и пакы,
чѣтла бо рекѡ, и ѡвѣрѣѡ ѡ оустѣхъ правды: ѣкѡ истинѣ побѣдитѣ
гортань мой, мерзки же предо мною оустны лживыя. Съ правдою вси
глаголы оустъ моихъ: ничтоже въ нихъ стропотно, ниже развращенно. Бѣла
права сътъ разумѣвающимъ, и прѡста ѡбръщѣвающимъ разумъ. Научѡ бо
васъ истинѣ, да бѣдетъ ѡ гдѣ надежда ваша, и исполнитѣся дѣла.

Премѣрости соломѡновы чтѣнїе [главы ѿ, ѡ и ѡ].

 стѣ прѣнагѡ каплютъ премѣрость: оустнѣ же мудрей мудрыхъ
вѣдаютъ блѣтъ. Оустѣ мудрыхъ побѣдитѣ премѣрости, правда же
избавлетъ ихъ ѡ смѣрти. Скончавшесѣ мудръ праведнѡ, не
погибнетъ надежда. Сынъ бо праведенъ раждаетъ въ живѡтъ: и во блѣгахъ
своихъ плодъ правды ѡбѣметъ. Свѣтъ праведнымъ всегда, и ѡ гдѣ
ѡбръщѣтъ блѣтъ и славу. Ѧзыкъ мудрыхъ добра свѣсть, и въ срѣцѣ ихъ
почиетъ мудрость. Любитъ гдѣ преподаваѣа срѣца, прѣдѣти же ѣмѡ вси
непорочни въ пѣти. Мудрость гдѣа просвѣщлетъ лице разумнагѡ.
Постиглетъ бо желающыя ю, прѣжде даже разумѣти ю: и оудѡбѡ оѡзритѣся
ѡ любящихъ ю. Оѡтреневакыи къ ней не оѡтрдѣитѣся: и бѣдѣ ѣла ради,
вскорѣ безъ печали бѣдетъ. ѣкѡ достойныхъ ѣла сама ѡвходитъ ѿщѣи: и
во стезѣхъ ѣла ѣвлетѣся имъ блѣгопрїемнѣ. Мудрости никогдаже
ѡдолѣетъ слѡва. Снхъ ради и рачитель быхъ доброты ѣла: и возлюбихъ ю,
и поискахъ ѡ юности моеѣ: И взыскахъ невѣстѡ прикестнѣ себѣ, ѣкѡ
всѣхъ вѣка возлюбѣ ю. Тайница бо ѣсть вѣтѣа хитрости, и
ѡбръщѣтельница дѣлъ ѣгѡ. Труды ѣла, сътъ добродѣтели: цѣломудрїю же
и разумѡ тѣа оѡчитъ, правдѣ и мужество, ихъже потребнѣе ничтоже ѣсть
въ житїи члѣкѡмъ. Ѧще же и многогѡ некудѣства желлетъ ктѡ, вѣсть
дрѣвнаѣа, и быти хотѣлаа разсмѡтритъ: Свѣсть и зѣнѣтѣа словесъ, и
разрѣшенїѣа гаданїи: знаменїѣа и чѣдеса проразумѣетъ, и свѣтїѣа временъ
и лѣтъ: и всѣмъ совѣтннкъ ѣсть блѣгъ, ѣкѡ безсмѣртїѣ ѣсть въ ней, и
блѣгослѣвїѣ во ѡбщѣнїи словесъ ѣла. Сегѡ ради бесѣдовахъ ко гдѡ и
помолїхѣя ѣмѡ, и рѣхъ ѡ всегѡ срѣца моегѡ: Бже ѡцѣвъ, и гдѣ мѣти,

сотвори́вый всѧ́ сло́вомъ твои́мъ, и́ мѹ́дростію твоёю оустро́нный члѣ́къ: да вла́детъ бы́шими ѿ тебе́ тва́рьми, и́ да оуправля́етъ міръ въ прѣ́ей и́ пра́вдѣ: да́ждь ми́ твои́хъ прѣ́то́лвхъ пріе́дѣ́щю пре́мростъ, и́ не ѿлѹ́чи мене́ ѿ ѿтрокъ твои́хъ, ꙗ́кѡ ѡ́зъ ра́бъ тво́й, и́ сы́нъ раба́ни твоёѧ. Послѣ́ и́ съ нѣ́зъ ѿ сѣ́гъ жили́ца твоёгѡ, и́ ѿ прѣ́то́ла сла́вы твоёѧ, да сѹ́щи со мно́ю на́чи́тъ мѧ́, что́ бл҃годо́дно ѣ́сть пре́д тобо́ю: и́ наста́витъ мѧ́ въ ра́зѹ́мъ, и́ сохрани́тъ мѧ́ въ сла́вѣ́ своёй. Помышле́ніѧ бо сме́ртныхъ всѧ́ бо́зліва, и́ погрѣ́шительна о́мышле́ніѧ ѡ́хъ.

Пре́мрости соломѡ́новы чтѣ́ніе [главы́ ѧ́, ѡ́, ѡ́ и́ ѡ́].

Похвала́емѹ́ прѣ́вникѹ́, возвеселя́тсѧ лю́діе: безсме́ртіе бо ѣ́сть па́мать ѣ́гѡ, ꙗ́кѡ ѿ гдѧ́ познава́етсѧ, и́ ѿ члѣ́къ: и́ о́годна гдѧ́и ду́ша ѣ́гѡ. Возлюбі́те о́убо, ѿ мѹ́жіе, мѹ́дростъ, и́ поживе́те: восхо́щитѣ ѣ́ѧ, и́ наказани́ бѹ́дете: нача́ло бо ѣ́ѧ лю́бы, и́ соблюде́ніе зако́на. Почті́те пре́мростъ, да во вѣ́ки црѣ́вуетѣ. Возвѣщѹ́ ва́мъ, и́ не скрѣю ѿ ва́съ та́инъ бж҃іихъ: ꙗ́кѡ то́й мѹ́дрости наста́вникъ ѣ́сть, и́ мѹ́рыхъ и́справитель, и́ всѧ́комѹ́ смы́слѹ́ и́ дѣ́лѹ́ хитре́цъ. И́ всѣ́мъ смы́сламъ на́чи́тъ мѹ́дростъ: ѣ́сть бо въ не́й дѹ́хъ ра́зѹ́менъ и́ сѣ́тъ, и́ сѧ́ніе свѣ́та прісносѹ́щнагѡ, и́ ѿбразъ бл҃гости бж҃іѧ. Та́ дрѹ́ги бж҃іѧ и́ прѣ́роки оустро́етъ: бл҃гоу́спѣ́йши же ѣ́сть сѧ́нца, и́ па́че всѧ́кагѡ сотворе́ніѧ свѣ́здъ: свѣ́тѹ́ сосѹ́жда́ема ѡ́бръѣ́таетсѧ пе́рвѣйши. Та́ о́угожда́ющихъ ѣ́и ѿ болѣ́зней и́збѧ́ви и́ наста́ви на стѣ́зѣ́ прѧ́выѧ. Да́де и́мъ ра́зѹ́мъ и́мѣ́ти сѣ́тъ, и́ сохрани́ ѧ́ ѿ лова́щихъ, и́ по́двигъ крѣ́покъ пода́де и́мъ: да ра́зѹ́мѣ́ютъ ве́и, ꙗ́кѡ си́льнѣ́е всегѡ́ ѣ́сть бл҃гоу́чіе. И́ нико́гда́же пре́мо́жетъ сло́ва мѹ́дрости, ни́же пре́йде́тъ сла́ва ѡ́блѧ́юща сѹ́дъ. Реко́ша же въ себѣ́, помы́сливъше непра́веднѡ: насѣ́льствѹ́емъ прѣ́номѹ́, и́ не поща́дѣмъ прѣ́бства ѣ́гѡ, ни о́ура́мѣ́емъ сѣ́дѣ́нъ стѧ́рости многоу́чтны. Бѹ́детъ бо на́мъ крѣ́пость зако́нъ: и́ о́ловѣ́мъ прѣ́наго, ꙗ́кѡ недѡ́денъ на́мъ ѣ́сть, и́ проти́ветсѧ дѣ́ла́мъ на́шимъ, и́ поно́ситъ на́мъ ѡ́паде́ніе зако́на, и́ ѡ́блѧ́етъ на́мъ согрѣ́ше́ніѧ наказáніѧ на́шегѡ. Возвѣща́етъ на́мъ ра́зѹ́мъ и́мѣ́ти бж҃іи, и́ ѿтрока́ гдѧ́ себѣ́ и́менѹ́етъ. Бы́сть на́мъ на ѡ́блѧ́е́ніе помышле́ніѧ́мъ на́шимъ, и́ та́жекъ на́мъ ѣ́сть,

и видимъ, ѿкъ неподобно инымы житїе ѿгѡ, и измѣнены стѣзи ѿгѡ. Вѣ поруганїе вѣнїхомса ѿмѡ, и оудалѣетса ѡ пѡтѣй нашинъ ѿкъ ѡ нечистѡтѣ, и влѣжитѣ послѣднѣя прѣвнїхъ. Оувидимъ оубѡ ѡще словеса ѿгѡ истинна сѣть, искѡсимъ, ѿже свѣвѣаютса ѿмѡ. Руганїемъ и мѡкою истѡжемъ ѿгѡ: да разумѣемъ крѡтость ѿгѡ, и искѡсимъ безслѡбство ѿгѡ: смѣртїю безѡбразною ѡбѣдимъ ѿгѡ, вѣдетѣ бо погѣщенїе ѡ словеса ѿгѡ. Сїа помыслиша, и прельстїишася: ѡслѣпї бо ѿ слѡва ѿхъ. и не разумѣша тѣннъ вѣїиныхъ, и не разѣдѣиша, ѿкъ ты сїи бѣхъ ѿдїнъ, живѡтѣ и мѣлїи и смѣрти влѣсть, и спїсѣлїи во времѣ скорби, и иже вѣлѣлїи ѡ всѣкагѡ слѡ. Щѣдръ и млѣтвѣ, и дадѣ прѣвнѣнымъ своимъ влѣтъ, и своєю мѡищєю гѡрдымы прѡтївлѣлїася.

На лїтїн: стїхїры стїхителю, глѡсѣ ѿ. Самоглѣны:

Свѣтлѡ днѣсь црѣковь сѣрбскаѡ оукрашѣетса, * и радѣетса зѡвѣщи: * оуѣснїсѣ моѡ добрѡта пѣче всѣхъ: * стїхителѣмъ бо красѡтѣ, * слѡвнїи данїилѣ, вѣзїде на нѣсѣ кѣ црѣю, * всѣмїи црѣтѣвѣющемѡ.

Прїидїте оубѡ празднолюбѣцы, * правослѡвнїхъ собѡри, * и принесѣмъ ѿмѡ пѣнїѡ и похвалѣ, зѡвѣще: * ѡ стїхителїи добрѡто и сѣрбскаѡ хвалѡ, * молїсѣ хрїстѡ бѣгѡ * иже вѣвнїти хрїтонменїтѣмъ людїи ѡ всѣкѣи скорби, * и спїстїи дѡшы нашіѡ.

Дѡха вѣтѣвеннѡ влѣтъ * стїхителѡ тѣ показѣ, * и оучїтелѡ иже рѡдна дѡвнї. * тѣмѣже мрѡкѣ нечѣстїѡ ѡблїчїлѣ сїи, * людїи бѣгѡразумїѡ оучѣнїемїи просвѣтїлѣ сїи, * стїхителю бѣгѡмѡдре данїиле, * архїерѣемъ слѡва и красѡтѣ, * рѡдѡ же сѣрбскомѡ и всѣмъ вѣлѣмъ сїи иже вѣстѣнѣмъ ѡбразѣ оучѣнїѡ. * дерзновѣнїе и мѣлїи ко хрїстѡ бѣгѡ, * тогѡ прїсѣмѡ молїи спїстїсѣ дѡшѡмъ нашімъ.

Дѡблѣстѣи тѡвоїхъ, щїенне ѡче данїиле, * плѡдѣ оуѣснїи вѣрнїхъ сїѡ. * ктѡ бо слышѣ безмѣрнѡе тѡѡе смїренїе, * и терпѣнїю не оудивїтса; * и ѣже кѣ нїцымы тїхѡсть, * и [кѣ]¹⁸ скорѣлїцымы мїлѡванїе. * вѣдѣ бо бѣгѡлѣпнѡ наѡчїлѣ сїи, * стїхителю, ѡче данїиле, * и

^{18*} додато према сличним местима у савременим руским издањима.

нынѣ на нѣсѣхъ, * неѡбладѣемымъ вѣнчавса вѣнцемъ, * молѣ хрѣта бѣа и пресѣѣю въѣ ѡ дѡшахъ нашихъ. **Гл҃ава, гл҃ахъ 5:**

Ты єси пастырь добрый и оучитель теплый, * сїи́телю, Ὡче даниїле, * тѣ всегда хвалаци вопіемъ ти: * твою оукраси бѣ цр҃ковь, * и мѣре своеѡ чѡдотворный ὡбразъ въ храмѣ предстоитъ, * и неисчерпаемоу бл҃гѣ ро́дѡ сѣрбскомѡ подаѣтъ, * и дѣже и твоѡ нетлѣнныхъ мѡци покровенны лежатъ ѡ толикихъ лѣтъ. * тѣмже тѣ молимъ и вопіемъ: * ѿ сїи́телю хрѣтовъ даниїле, * молиса непрестанно ѡ хвалацихъ и чтѣщихъ сѣѡ пѡмѡть твою, * грѣховъ ѡставленіе полѡчїти во сп҃сеніе дѡшъ нашихъ.

И нынѣ, предпразднства, гл҃ахъ 6.

[Пѡ: Прїимѣ, сѡмѡне:]*¹⁹

Прїимѣте, ѡсли, * єгоже въ кѡпинѣ мѡѡсѣй законоположникъ провидѣ въ хоривѣ, * нынѣ раждаема ѡ дѣвы дѡмомъ вѣтвеннымъ. * тѣ єсть, ѡже въ законѣ реченна: * тѣ єсть прѡроческа печѣть, * ѡже бѣа плѡтїю тлѣннымъ ѡблѡючи, * ємѡже поклонїмса.

На стѣхѡвнѣ: стѣхѣры предпразднствѡ, гл҃ахъ 6. Самогласны. [Вѡпрїаноѡ:]

Ге время приближиса сп҃сенїа нашегѡ, * готѡвнса вертепе: * дѣа приближѣетса, єже родити. * видлееме, землѣ ѡдова, краснѣса и веселїса, * ѡкѡ и зъ тевѣ возсѣа гдѣ нашъ. * оуслышнѣте гѡры и холми, * и ѡкрѣстныхъ страны ѡдѣнскїа, * ѡкѡ градѣтъ хрѣтовъ, * да сп҃сѣтъ єгоже создѡа, члѡвѣка, * ѡкѡ члѡвѣколюбѣцъ.

Стѣхъ: Бѣѡ ѡ юга прїидетъ, * и стѣи и зъ гѡры прѡсѣненныхъ чѡци.*²⁰

Видлееме, землѣ ѡдова, * єже по плѡти житѣльство, * свѣтлѡ оуготѡви вѣтвенный вертепъ: * въ немже бѣ плѡтїю раждаѣтса, * ѡ неискомѡжнѡ стѣа дѣвы, * ко єже сп҃сѣти ро́дъ нашъ.

^{19*} додато према тексту службе Предпразднштва рођења Христова у савременим руским издањима.

^{20*} Авакум 3,3а.

Тропа́рь [сѣ́ителю], гла́сѡ ꙗ́:

ЧѸдо ѡбнѣса ѡзвѣщеніа, * дѣлми добродѣтелей вѣіхѡх возсіах
 ѣси, * монашествѣющих лікн оупасх ѣси, * архіерѣйскаа
 сѣдалища оутвердих ѣси, * ѣретическагѡ нападѣніа не оусѣмнѣвса, *
 црковію хрѣтѡвою оуправлѣа, * прѣбне ѿче, данііле премѡдре, * оусѣвх
 ѡако спѣа, * тѣло же твое цѣло ѡ неплѣнно соблюденѡ бѣсть, * ѡ
 подѣтѣ цѣлѣбѣи болащымѣ ѿ различных недѣгѡвх, * ѡ дѣмѡны
 прогонѣтѣ. * сегѡ ради молимѣ тѣа: * моли сѣстнѣа дѡшамѣ нашімѣ.

[Гла́ва, ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ, гла́сѡ ѡ́:

Готѡвнса, видлеѣме, * ѡвѣрзнса вѣѣмѣ, ѣдеме, * красѡнса,
 ѣнфрадо, * ѡако древо жнвѡтѣа вѣ вѣртѣпѣ процвѣтѣ ѿ дѣвы: * рай
 бо ѡноа чрево ѡбнѣса мѣсленный, * вѣ немже вѣтѣвенный садѣ: * ѿ
 негѡже ѡдше жнвн бѣдемѣ, * не ѡакоже адамѣ оумремѣ. * хрѣтѡсѣ
 раждѣетса, * прѣжде падшій возстѣавити ѡбразѣ.]

НА ѸТРЕНИ.

На Бѣѣ, гѣѡ: тропа́рь предпра́зднствѣ, [гла́сѡ ѡ́:

Готѡвнса, видлеѣме, * ѡвѣрзнса вѣѣмѣ, ѣдеме:] [Два́жды.]

Гла́ва сѣ́ителю, гла́сѡ ꙗ́:

ЧѸдо ѡбнѣса ѡзвѣщеніа:

ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ.

По ѡ-мѣ стѣхѡсло́внн: сѣ́даленѣ, гла́сѡ ѡ́.

[Пѡ́: Грѡ́вѣ твое́й:]*²⁶

Слѡжителъ бѣвѣ хрѣтѣ, всѣческнх вѣцѣ, * просвѣтнх ѡ наѡчнх
 ѣси людн вѣтѣвеннымѣ подѣніемѣ, * кѣ разѡмѣнію наставлѣа,
 сѣителю данііле. * тѣмже тѣа всн ѡменѣемѣ проповѣдннка ѡстнны, *
 оучнтелѣ ѡ оугѡдннка хрѣтѡва. [Два́жды.]*²⁷

Гла́ва, ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ, гла́сѡ [ѡ подобенѣ] тѡйже:

²⁶* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

²⁷* наш додаток, нема у изворнику.

Веліка видлѣеме, ѿвфрадо готѡвнса: * сѣ бо ѡгница, пастыра великаго въ ложенѡхъ носѡци, родити градѣтъ: * ѿ предвѣдѡще бжѣтвеннѡю свѣздѡ колѣнѡ радѡютса, * съ пастырьми поѡще срѣца прѡвосѣтїю.

По ѿ-й кадѣсмѣ: сѣдѡленъ, гласъ д̄.

[По: **Г**кѡрѡ предварѣ:]*28

Вѡношти взѣмь крѣтъ свѡй, * блгоѡтнѡ послѣдовахъ ѿсѣ хрѣтѡ, * оустѣкнѡвхъ плотскѡе мѡдрѡванїе воздержанїемъ: * тѣмже на стѣителствѣмъ сѣдѡлци сѣдъ, стѣителю, * непрестаннѡ оукрашѡеши црѣковь хрѣтѡвѡ, * во слѡвѡ влѣки твоегѡ ѿ прѣчтыѡ мѣре ѿгѡ. * тогѡ ради ѿ хрѣтѡсѡхъ различными дарѡваньми оукраси твоеѡ ракъ, * данїїле всеблжѣнне.

[**Д**вѡжды.]*29

Слѡва, ѿ нынѣ, предпрѡзднствѡ, гласъ [ѿ подобенъ] тѡйже:

Дѣвы, предначнїте дѣнческѡю радѡсть: * мѡтѣри, восхвалїте прѡвождѣнїе мѣре хрѣтѡ бѣа нашегѡ: * колѣнѡ со ѡгглы, съ нами пастырїе: * градѣтъ бо дѣа, во градѣ видлѣемѣ, * родити сѣа, прѣвѣчнаго бѣа, * сѣсѡющаго мїръ ѡ тлѣнїѡ.

По полѡелѣн: сѣдѡленъ, гласъ ѿ:

Стѣителѡ великаго данїїла, кѡкѡ достѡннѡ воспоѣмъ, * мѡжа чнстагѡ оумѡ, * блгѡзарнаго свѣта ѡсвѣщающагѡ насъ, * ѿ бжѣтвеннѡй радѡмъ подающаго, * тѡннѡхъ глѡбнннѡхъ повѣдателѡ; * ѿмѡже согласнѡ всѣ рѣемъ: * радѡнїѡ, ѡче ѡцѣсѡвѡ, данїїле.

[**Д**вѡжды.]*30

Слѡва, ѿ нынѣ, предпрѡзднствѡ, гласъ ѿ.

[По: **С**ѡбезначѡльное слѡво:]*31

Видлѣеме, готѡвнса на срѣтѣнїе дѣвы мрїн ѿ блгомѣре: * сѣ бо градѣтъ кѡ тѣвѣ мѡнца носѡци хрѣтѡ, * ѡбезначѡльнаго ѡцѡ ѿ дхѡ прнснѡ: * ѿгѡже въ вертѣпѣ родитѡ, * ѿ по ржѣтѣ *дѣа пѡки ѡвнїтса.*32

28* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима, и према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

29* наш додаток, нема у изворнику.

30* наш додаток, нема у изворнику.

31* додаток према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

Та́же: степенна, ѿ-и́ антѣфѡнѡнѡ ѿ-гѡ гла́са.

Прокі́менѡ гла́сѡ ѿ:

Оу́ста моѡ возглаго́лютъ премѣ́ростѡ, * и́ получѣ́ніе срѣ́ца моегѡ рѡзѡмѡ.*³³

Сѣ́иѡ: Оу́слы́шите сѣ́а, вси́ ѡзы́цы: * вѣдѡ́шите, вси́ живѡщѣи по вселѣ́ннѣи.*³⁴

Всѡ́кое дыха́ніе:

ѿѡ́ліе ѡ іѡа́нна, зачѡло ѡѡ, ѡ полѡ.*³⁵

Рече́ гдѣ́ ко пршѣ́дшымѡ кѡ немѡ іѡде́омѡ: [а] **А**мѣ́нь, амѣ́нь гла́голю́ вѡмѡ: не вхо́дѡи́ двѣ́рѡми во двѡръ ѡвчѣ́и, но прѣла́за и́ндѡѡѡ, то́и тѡтъ ѡ́тъ и́ разбо́и́нѡкѡ: [б] а́ вхо́дѡи́ двѣ́рѡми, па́стырь ѡ́тъ ѡвца́мѡ: [в] семѡ́ двѣ́рѡнѡкѡ ѡ́верза́етѡ, и́ ѡвцы́ гла́сѡ ѡ́гѡ слы́шатѡ, и́ своѡ ѡвцы́ глаша́етѡ по і́мени, и́ и́зго́нѡтъ и́хѡ: [г] и́ ѡ́гда своѡ ѡвцы́ и́жденѣ́тъ, прѣ́д нѣ́ми хо́дитѡ: и́ ѡвцы́ по нѣ́мѡ и́дѡтъ, ѡ́кѡ вѣ́датѡ гла́сѡ ѡ́гѡ: [д] по чѡжде́мѡ же не и́дѡтъ, но вѣ́жатѡ ѡ́ негѡ, ѡ́кѡ не зна́ютѡ чѡжда́гѡ гла́са. [е] Сѣ́иѡ прѣ́тчѡ рече́ и́мѡ і́исѡ: ѡ́ни́ же не разѡмѣ́ша, чѡѡ бѡше ѡ́же гла́голаше́ и́мѡ. [ж] Рече́ же па́ки и́мѡ і́исѡ: амѣ́нь, амѣ́нь гла́голю́ вѡмѡ, ѡ́кѡ ѡ́зѡ ѡ́сь двѣ́рь ѡвца́мѡ. [з] **В**си́, ѡ́лікѡ (и́хѡ) прѣ́идѣ прѣ́жде мене́, тѡ́тѣ ѡ́тъ и́ разбо́и́нѡцы: но не полѡ́шашѡ и́хѡ ѡвцы́. [и] **А**́зѡ ѡ́сь двѣ́рь: мно́ю ѡ́ще кѡѡ вѣ́детѡ, сѣ́етѡ, и́ вѣ́детѡ, и́ и́зѡдетѡ, и́ па́житѡ ѡ́бра́щетѡ.]

По и́-мѡ псалмѣ́: сѣ́иѡра, гла́сѡ ѡ́:

Бгда́ прѣста́влѣніе́ ѡ́тнагѡ тѡоегѡ тѡѡла, ѡ́ѡе, прѣспѣ́, * тогѡ́дѡ мно́жестѡ вѡѡрѡныхѡ, ѡ́бѣспѡпѣ́вшѡ ѡ́дрѡ тѡво́и, * оу́мѣ́льнѡ провожда́хѡ тѡ, * и́ зра́ще тѡ́ блѡ́вѡла, * лю́ди оу́дѣ́вѡла. * црѣ́ же дѡшѡнѡ со слѣза́ми ко́пѡше: * ѡ́ вѡ́ко, чѡѡ ти во́дѡмѡ за бѡ́вѣдѣ́ніе,*³⁶ * ѡ́же на́мѡ дарѡва́лѡ ѡ́и, * прѣ́емѡ блѡ́тъ ѡ́ бѡ́а. * тѡѡмѡже,

^{32*} додато као на сличним местима у савременим руским издањима, а у изворнику: па́ки ѡ́вѣтѡа дѡ́а.

^{33*} Пс. 48,4.

^{34*} Пс. 48,2.

^{35*} Јн. 10,1-9 (зач. 35 од пола).

^{36*} на сличном месту у савременим руским издањима: блѡ́дѡвѡніе, што је смисленије.

сѣи́телю данї́иле, * моли́са прилѣжнѡ хрѣ́сту бг҃у њ пресѣ́и бѣ́е, * да
призирѣ́тъ*³⁷ на насѡ неѡстѣ́пнѡ пречѣ́тымъ своѣмъ чюдотворнымъ
образомъ, * њмже ты хра́мъ оукра́силъ еси́, * о́чествѣ́ њ ста́дѣ́ своѣмѣ́
непоколебѣ́мый сто́лпъ ѡста́влѣа: * твоѣми мѣ́твами да спѣ́емса.

[Канѡ́нъ [а-й:] предпра́зднства [со і́рмосѡмъ, на 5],
ѣгѡ́же краегране́е:

Поѣ́тъса сѣ́а предпра́зднствѣннаѡ. [І́ѡсифѡвъ.]

Пѣ́снь а́. І́рмосъ:

Пѣ́снь повѣ́днѡ поѣ́мъ всѣ́ бг҃у, * сотворѣ́шемѣ́ днѣнаѡ чюдеса́ мышцею
высо́кою, * њ спѣ́шемѣ́ ѡ́наѡ, * ѡ́кѡ просла́внѣса.

Начне́мъ днѣ́сь предпра́зднствѡвати хрѣ́тоѡ ржѣ́тѡ, * рѡждашаго́са
плѡ́тїю ѡ́ дѣ́вы мѣ́ре, * въ верте́пѣ видле́емствѣ́мъ, * за бг҃оу́тро́біе
мно́гоѡ.

О́узъ ѡрѣ́шѣа мѡ́ грѣ́хѡвнѣхъ, * пелена́ми повнѣ́етса њ въ ѡ́слѣхъ
полагѣ́етса, * мѡ́нцъ виднѣ́мъ, превѣ́чный бг҃ъ: * сла́ва держа́вѣ ѣгѡ́. **Бг҃орѡ́диченъ:**

Ѣ́демъ ѡ́верзѣ́етса тебѣ́ рѡждашѣ́а ѡ́ дѣ́вы бг҃оу́троковнѣ́цы, * во
градѣ́, вѣ́ко, видле́емѣ́ плѡ́тїю: * пѣ́сносло́внмъ стра́шноѡ смѡ́трѣнїе́ твоѡ́.]

Канѡ́нъ [ѡ-й:] сѣи́телю данї́илѣ́, на ѡ́.*³⁸

Пѣ́снь а́. [І́рмосъ: то́ѡже.]

О́че бг҃омѡ́дре, сѣи́телю данї́иле, * ѡ́верзи моѡ́ недѡстѡ́йнаѡ о́рѣта́
ѡспѣ́вати тѡ́, * њ прї́мнѣ ѡ́кѡ бг҃ѡвѡ́нное кади́ло ѡ́ о́убѡжества́
моѡ́, * ѣ́же тебѣ́ принесо́хъ недѡстѡ́иный ѡ́зъ. **[Два́жды.]**

Рѡспѡ́имъ всѣ́ вели́каго сѣи́теля данї́ила, * почтѣ́мъ застѣ́пника њ
ѡу́твержде́нїе землѣ́ сѣ́рвскїѡ́, * ѣгѡ́же дарѡ́вѡ гдѣ́ ѡ́бїтели́
ѡво́рнѣ́и*³⁹ храни́теля бѡ́дра.

^{37*} у изворнику: призирѣ́тъ.

^{38*} у изворнику стоји́ на 5, иако се по свѣму суде́нїи чита́ на ѡ́ због додатака **[Два́жды.]** уз по јѡдан од трѡпара у свакој од песама Канѡна светога.

^{39*} у изворнику: ѡво́рнѡй.

Сѣе воплощеніе хрѣтово оубѣдѣвъ исѣа, * дѣомъ сѣымъ гавѣ
предглаголетъ: * Отроча ѿзъ дѣы раждаетца гдѣ, * въ возрожденіе наше, *
сгвѣже власть на рами сгвѣ.]

[Иъ. Іромосъ: тоѿже. Сѣителю:]

Ты проавилъ сѣи, вѣко, * въ послѣднемъ родѣ нашемъ сѣителю
великаго савѣ, * ѿже просвѣти своѣ очество со сѣител[ем]и ѿ
архїерей(им)и, * сѣмѣже послѣдетъ данїилъ, * цвѣтъ пречудный. [Дважды.]

Тебѣ прикоснувшійся, сѣе, * сѣземъ въ чтиемъ гробѣ твоѣмъ, *
ищеленіе полчїти сподобиса: * рѣкамъ бо тогѣ къ персемъ
сгвѣннымъ, * вѣїею блгтїю дѣши простиратиса.

Сокршїи агарны, ѿ всѣхъ сопостѣты безвѣжнѣмъ, прїене данїиле, *
моленїемъ твоимъ къ творцѣ ѿ бгѣ нашемъ, * ѿ силѣ ѿхъ
борюцїю⁴² на ны немоцнѣ покажи, * ѿ покорїи ѿхъ блговѣрномъ народѣ
нашемъ.

Смирѣнъ гавїлсѣ сѣи, * кротокъ же ѿ ти хъ, данїиле, * ѿонѣдѣже
дѣа блгть сѣильнѣ ислѣавшиса на тѣ, * велика показѣ тѣ, *
чдѣсѣхъ лѣчѣми зѣмлю нашѣ ѿсѣавѣюца. [Дважды.]

Жезломъ воздержанїа стравтїи мѣре раздѣлївъ, блженне, * гѣкѣ
мѣѣсїей, на безстрастїа горѣ возшелъ сѣи, * ѿ прїемъ мѣсленнѣ
скрижалн, * пѣствѣ твоѣмъ научилъ сѣи законѣ хрѣтовѣ. **Бггорѣченъ:**

Бѣди мнѣ, дѣо, прїевѣжице ѿ пристѣнїце, * стѣнѣ неворїмаѣ ѿ
застѣпнїца, * бгѣ плѣтїю рѣждшѣмъ, прѣчтѣмъ, * ислѣавителю
всѣцѣдраго ѿ сѣса поїущнхъ тѣ, * бгѣневѣстнѣмъ.

[Вондѣкъ предпрѣзднствѣ, глѣсѣ ѿ.]

Пѣ: Дѣа днѣсь:

Дѣа днѣсь превѣчное слово въ вертѣпѣ гравѣтъ родити неизреченнѣ: *
днѣкѣи, вселеннѣмъ, оублѣшавши, * прослѣви со агглы ѿ пѣствѣрми *
хотѣцаго гавїтиса отрочѣмъ мѣдо, * превѣчнаго бгѣ. **Икосъ:**

⁴²* дато као у руским „Зеленим минеїума“, а у изворнику: борюцїю.

Кѧкѡ прїиметъ тѧ, слѡве, раждѧема плѡтїю, * вертѣпъ малѣйшїй ѿ
 ѕѣлѡ хѡдїй; * кѧкѡ же повїешнѣ пеленѧми, * ѡдѣвѧй нѡ ѡблаки; *
 кѧкѡ въ ѡслѣхъ безслѡвїеныхъ возлѧжеши, ѡкѡ мл̣нецъ;]

[Изм. Ірмосъ: тѡѡже. Сѣтїтелю:]

Бл̣гѡтїю дѧа помѧзалѣ ѣсї, * ѧрхїерее всензрѧдне данїїле. * во хр̣тѧ
 бо ѡдѣв[ѣ]ѣ, * житїѧ рѧди чїстагѡ. * тѣмъ наѡчїлѧ ѣсї *
 слѧвннн въ тѣцѣ ѣдїнаго бѣа.

Избѧви тѡе стѧдо ѡ бѡрей грѣхѧ, * прѣбне сѣтїтелю данїїле, * бѣдъ
 же ѿ скорбїй, * прїводѧ ны въ прїстѧница тїхѧа * бж̣твенныѧ
 вѡли хр̣тѡвы.

Хр̣тѡвъ ѡбїлѣ ѣсї ѡгѡдннхъ, * ѡче прѣбне данїїле, * прѡсѣѣнне
 ѧрхїерее. * тѣмъ молѧѣ не прѡстѧй ко гѡдѡ, * ѡ напѧстей, бѣдъ ѿ
 скорбїй ѿзбѧвнн стѧдо тѡе * [н̣]^{*46} ѡ ѿскѡшенїй.

Оумертвѧ мѡдрѡвѧнїе, прѡмѡдрѣ, плѡтн моеѧ неннцѣльное, * ѿ кѡ
 бж̣твеннымъ стѣзѧмъ настѧви ны, * ѡкѡ крѣпокъ ѿ сїленъ, *
 закѡнѡмъ же бл̣гннмъ повннн мѧ, бл̣женне, * ѿ рабѧ покажн мѧ хр̣тѡва,
 * порѡбѡцѣнна лѡбннмн стѣрастѣмн.

Гнѧ ѡчѣсѣмъ тѡннмъ * ѿ дремѧнїѧ вѣждѡма не дѧлѧ ѣсї, *
 дѡндеже ѡверѣте мѣсто покѡйно сѣце тѡе, ѡче. * тѣмъ
 ѡчїстннше[ѣ]ѣ достѡннѣ, * ѡузрѣ жнлїце слѧвы всѣхъ содѣтелѧ, *
 цр̣лѧ ѿ бѣа вѣчнагѡ. [Дѡѧжды.]

Вѣсь ѡѡвѡ ѡѡмъ впернѡ кѡ высотѣ, * ѿ земнѧл ннвѡчтѡже^{*47}
 вѡмѣннхъ: * смнренїемъ, достѡбл̣женне данїїле, * высѡкаѧ прїѧлѧ
 ѣсї. Бѣорѡднченъ:

Вѧл вѡннстнннѡ ѡкѡ сїѧ блнзъ бѣа, * ѡкѡ прѡвозшѣдѧѧ всѧ
 ѧггѡльскїѧ чнны, * ѣднѧ добрѡтѡю дѣствѧ сїѧюцн, * ѡкѡ мѣнн
 всѣдержннтелѧ.

^{46*} додѧто прѣма слнчнѡм мѣсту у сѡвременнм рускнм нздѧннмѧ, неѧ у нзвѡрннку.

^{47*} дѧто кѧо сѡвременнм рускнм нздѧннмѧ; а у нзвѡрннку, рѧстѧвѣено: нн во чтѡ же.

Пѣснь ѿ. Ірмосъ, предпразднства:

[Твои́ мѣръ да́ждь на́мъ, сѣ́е вѣ́и, * и́ногѡ бо, ра́звѣ тебѣ́, вѣ́а не зна́емъ, * и́ма твоѣ́ и́менѡемъ, * ѣ́акѡ вѣ́а живы́хъ и́ мѣртвы́хъ ѿ́си.]

Да кропа́тъ ра́дѡущеса ѿ́блаци сла́дость: * о́ужѣ́ бо приближа́етса гдѣ́ роди́тиса * ѣ́акоже мѣ́нцъ и́зъ ѿ́тыа дѣ́вы, * въ хѡдѣ́мъ верте́пѣ́.

Бжѣтвенни́и ны́нѣ́ взыгра́йте прѣ́рѡцы вѣ́и: * прихѡди́тъ бо хрѣ́тѡсъ и́стина, * испѡлнити прѡ́повѣ́ди ва́шегѡ вѣ́твеннагѡ ѡ́зыка, * ражда́аса ѣ́акѡ мѣ́нцъ.

Бѣ́орѡдиченъ:

Ѣ́деме́, за́ключивы́иса мнѣ́ дре́вле, * ѡ́верзиса прѡ́чее, вѣ́да хрѣ́та мѣ́нствѡ́ща плѡ́тию, * и́ во гра́дѣ́, ѣ́акѡ вѣ́говоли́, вѣ́дле́емѣ́, * ѡ́ дѣ́вы ражда́ющаса ѡ́трокови́цы.]

[И́нъ. Ірмосъ: то́йже. Сѣ́и́телю:]

Ѳ́крестъ сто́аще ра́ки твоѣ́а, * сѣ́и́телю прѣ́бне дані́ле, * и́мѣ́емъ ѡ́тѡ́ ходата́а къ вѣ́у, * и́ застѡплѣ́нїе зе́мли се́рвстѣ́й, * о́утвержде́нїе же незы́блемѡе́.

Мѣ́лчнвъ бы́въ о́убѡ́гимъ, * мѣ́тъ дѡше́кнѡю и́спроси́, прехва́льне: * мѣ́лчинею́ бо ста́жалъ ѿ́си, ѡ́че дані́ле, свѣ́щѡ́, * и́ тѡ́ю свѣ́тла о́украси́лъ ѿ́си.

Жили́ще бы́лъ ѿ́си сѣ́агѡ дѣ́а вои́стиннѡ́, * вѣ́женне дані́ле, * и́ тогѡ́ ѡ́влѣ́ньми разбогачѣ́лъ ѿ́си * до́брѣ́ вѣ́твенными́ дарми́.

Врѡ́токъ ѡ́вѣ́лса ѿ́си, къ́пнѡ́ и́ смире́нъ, дѣ́ломъ и́ сло́вомъ, * и́ сѣ́мъ всѡ́ къ себѣ́ приквѣ́клъ ѿ́си, * лю́бовїю́ же и́ до́брыми дѣ́льми всѡ́ о́укротѣ́лъ ѿ́си, * и́ рѣ́ца возвесели́лъ ѿ́си твои́ми чѡ́деа́ми. [Два́жды.]

Рели́кїи́ па́стырьъ всѣ́хъ, хрѣ́тѡсъ: * ѡ́вѣ́цъ свои́хъ па́стыра́ тѡ́, вѣ́женне, показа́, * и́ о́учитѣ́ла сло́весе́ныхъ. * тѣ́мже́ заблѡ́жда́ющаго ма́ на гора́хъ погнѣ́елн, * ѣ́акѡ па́стырьъ твоѡ́ ѡ́вчѡ́те взыщи́.

Иако великое богатство твоихъ щедротъ, гавнѣа въ землѣ нашей, *
И безчисленное пролитіе мѣти твоеа, елѣго хрѣтовъ: * ты бо
 просѣщымъ ещѣа подаѣши, * и тыа насытити тѣшишиа твоимъ
 предложеніемъ, блженне. **Бѣгородченъ:**

Мыро тѣа именѣемъ, пречѣтаа, * ѿако рождшю бѣа плотію, * и
 блгѣтное мыро точащю * всѣмъ притекающимъ подъ кровъ твою.

Пѣснь 5. Ирмосъ, предпразднства:

[Прѣрока іѡнѣ подражаа, вопію: * животъ мой, блже, свободѣ изъ тлѣ,
 * и спси мѣ, спсе міра, * зовѣща: слава тебѣ.

Нѣо на землѣ нѣнаго показѣтъ * свѣздю свѣтлою црѣа, * насъ ради
 раждающагоа, * свѣздословцѣмъ нынѣ во градѣ дѣдовѣ.

Витѣствѣтъ и вопіетъ прѣрокъ гавѣ: * доме ты еуфраатовъ,
 видлееме, * въ нѣмже бѣа гавнѣа ѿ дѣвы, * играй и ликѣи.

Въ вертепѣ видлемствѣмъ * дѣа раждаетъ гавственнѣ гда всѣхъ
 творца, * и ѿако члѣвѣка повѣвши пеленами, * въ галѣхъ восклонѣтъ
 нынѣ.]

[Изм. Ирмосъ: тоѣже. Сѣителю:]

Житіе твоѣ цѣломудреннѣ совершилъ еси, сѣенножленне, *
 правдою оукрасивѣа, * и мужествомъ смысла добродѣтели
 сочетавъ себѣ, * пребженне сѣителю даніиле.

Хранѣ градъ твою, сѣителю даніиле пребженне, * ѿ безбожныхъ и
 чѣжевѣрныхъ нахожденій, * и ѿ междобобныхъ бранн. * молиа
 же непрестаннѣ влѣцѣ хрѣу и пресѣбѣи вѣцѣ, * еже мѣрѣ даровати пастѣ
 твоѣи.*48

Ты оубѣ и по смѣрти славишь, * ѿако живъ чѣдодѣствѣши. *
 немощнымъ бо [и]*49 слачсннымъ * даѣши исцѣленіе бжтвенною
 блгѣтію, * занѣ глголетъ гдѣ: * прославляющаго мѣа прославлю.

48 у изворнику: ѿвоѣи.

49 додато ради осмишљавања према сличном месту у савременим руским издањима, нема у изворнику.

Исполни́ла е́си свѣтоавле́ніа, дані́ле мѡдре, * ѣ́акѡ храни́тель
 Заповѣ́дей хрѣ́товыхъ: * ѡчи́щенъ же ѿ страсте́й, * бы́лъ е́си
 вои́стиннѡ жили́ще пребѣ́твенныхъ тѣ́рцы.

Мѡ́же сѣ́еннѡи ра́достнѡ е́з наро́домъ * днѣ́сь твою́, ѿ́че, па́мать
 пра́зднѡюще, торже́ствѡютъ: * ѡ́мже согла́енѡ, ѡ́стиннѡи
 безмо́лвницы, * ѡ́ прости́и вси, ѿ́бще тѣ́а воспѣ́вають, * предста́теля
 вкѡ́пѣ ѡ́учителя. [Два́жды.]

Тѡ́нѡ страсте́й ѿ ду́ши ѿпра́слъ е́си, дані́ле, * низложи́въ вса́кое
 помы́слѡвъ возноше́ніе, * на хрѣ́та превозноса́щеся. Пѣ́оро́диченъ:

Совѣ́та превѣ́чнагѡ хра́мъ воздви́глъ е́си, сѣ́ителю, * а́рхистра́тига
 гаврі́ла ра́достное провѣ́щаніе бѣ́ѣ, * вседне́внѡ воспѣ́ваа: *
 ра́дѡйса, невѣ́сто неневѣ́стнаа.

Конда́къ, гла́съ ѡ́.

По́: К(о)зѣ́ранной:*⁵⁰

К(о)зѣ́ранномѡ ѡ́ дѣ́вномѡ на́шемъ землѣ́ свѣ́тильни́кѡ * днѣ́сь
 лю́бовію притека́емъ, * ѡ́ пѣ́снь тѣ́ѣ бѣ́гоно́се, плетѣ́мъ, * ѣ́акѡ
 ѡ́мѡщемѡ дерзнове́ніе ко гдѡ́, * ѡ́зба́ви на́съ ѿ многообра́зныхъ
 ѡ́бесто́днѡи, * да зове́мъ тѣ́: * ра́дѡйса, ѡ́утвержде́ніе ѿ́честѡѡ на́шемѡ, * ѡ́
 вели́кѡи покрови́телю ѡ́бители своѣ́а. Ї́косъ:

Вели́кѡи свѣ́тильни́къ гаврі́ла е́си ро́дѡ се́рвскомѡ, * стѣ́рами сло́вѣсъ
 пѣ́коихъ вѣ́рныхъ просвѣ́щаа, * ѡ́ вседѣ́рднѡ приходя́щимъ къ тѣ́ѣ
 ѡ́сцѣ́леніа пода́ваа. * хрѣ́товы во лю́ди, бѣ́гоно́се, невидимѡ посѣ́щаеши, *
 ѡ́ тѣ́мъ зе́млю на́шѡ просвѣ́щаеши. * сегѡ́ ра́ди согла́енѡ зове́мъ тѣ́ си́це:
 * Ра́дѡйса, свѣ́та безстра́стнагѡ до́ме: * ра́дѡйса, страсте́й тѣ́мныхъ
 прогони́телю. * ра́дѡйса, дѣ́монскіа разрѡ́шнѡи кѡ́зни: * ра́дѡйса,
 а́ггльскіа возвесели́вѡи чѡ́ны. * ра́дѡйса, высотѡ́ бѣ́окидѣ́нѡи чѡ́стагѡ: *
ра́дѡйса, глѣ́бнѡ смирѣ́нѡи болѣ́зни ѡ́мыва́ющаа. * ра́дѡйса, ѣ́акѡ бы́лъ
 е́си зри́тель невидимыхъ: * ра́дѡйса, ѣ́акѡ соѡбщи́ла е́си ли́къ сѣ́ителей.
 * ра́дѡйса, землѣ́ се́рвскіа па́стырю ѡ́ о́учителю: * ра́дѡйса, сѣ́ителѣ́мъ

^{50*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

нзрѣднѣла похвалѣ. * радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради послѣ бѣгѣ въ ѡбѣтѣль твоѣю
чѣдопѣворный ѡбразѣ мѣтрѣ своѣмъ: * радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради пресѣтѣла
чѣдопѣворнѣла икѡна мѣтрѣ бѣжѣла славитиѣла. * радѣиѣла, ѿакѡ оукрашѣиѣши
прѣтолаѣ первоѡтѣчѣтелиѣ сѣрѣбскиѣхъ: * радѣиѣла, оутѣвержѣнѣе рѣдѣ сѣрѣбскомѣ.

Пѣснь ѿ. Ирѣмѣсѣ, прѣдпрѣднѣства:

[Ѹщѣимѣ въ пѣци ѡпрокѡмѣ твоѣмѣ, сѣсе, * не прикоснѣла, ниже
стѣжи ѡгнѣ. * тогда трѣе, ѿакѡ ѣдинѣми оустѣми, * поахѣ, и блѣлахѣ,
глѣбѣюще: * блѣвѣнѣ бѣгѣ ѡтѣцѣ наѣшнѣхъ.

Хрѣтоѡво во плѣти показѣла ѿвлѣнѣе, иерѣмѣа, вопѣиѣше: * на землѣ
воплѣщѣла бѣгѣ ѿвѣсѣла: * хѣдопѣверства же ѡбѣрѣте всѣкѣхъ пѣть, * рѣждѣиѣла
въ видѣлемѣ иѣзѣ мѣтрѣ.

Ѹе иѣзѣ корѣне иерѣеѣва прозѣвѣе жѣзлѣ, * цѣвѣтѣхъ прозѣвѣающе хрѣтѣа: * и
на нѣмѣхъ нынѣ рѣждѣемѣмѣхъ въ вертѣпѣхъ, * дѣхъ почѣетѣхъ рѣзѣма и совѣтѣа, *
и бѣжѣтѣвеннѣагѡ вѣдѣнѣа.

Да оуслѣшимѣхъ словѣсѣа сѣеннѣа: * гдѣ рѣждѣетѣла, ѡтрѣчѣа ради наѣсѣ, *
ѣгѡже начѣальство на рѣмѣхъ бѣиѣть, * и нарицѣетѣла ѿглѣхъ совѣтѣа велѣка
ѡѣа, * начѣальникѣхъ мѣра хрѣтоѣсѣхъ.]

[Иѣз. Ирѣмѣсѣ: тѣоѣже. Ѹтѣчѣлю:]

Ѹвѣрзи мѣ двѣри покаѣнѣа, * прѣвѣлѣженнѣ архѣерѣе данѣилѣ, * да
ѡмѣю скѣвѣрнѣ ѡкаѣннѣа моѣа дѣшнѣ, * моѣ тѣло и всѣ чѣветѣа
и совѣтѣть, * во ѣже пѣчѣти бѣгѣ: * ѡцѣвѣхъ бѣже блѣвѣнѣхъ ѣсѣи.

И мамы тѣа застѣпникѣа тѣпла, твоѣ рабнѣ, * и стѣнѣ неѡборѣмѣ
Ицѣркѣе твоѣа, * и оутѣвержѣнѣе рѣдѣ сѣрѣбскомѣ, * не боѣмѣа врагѡвѣхъ
и сопѣстѣтѣвѣхъ, * но побѣждѣемѣхъ тѣа сѣлою чѣдопѣворнѣа икѡны,
поѣюще: * хрѣтѣе, вѣею блѣвѣнѣхъ ѣсѣи.

Оуспѣаѣѣ ѡѣсѣкѣа оутѣвердѣла ѣсѣи, мѣдрѣ, * и цѣркѣѣ прѣстѣа бѣжѣла
мѣтрѣ чѣдопѣворнѣахъ ѡбразѣмѣхъ оукрашѣла ѣсѣи, * и сѣенствѣа
лѣпотѣою прѣкраснѣ оустѣрѣла ѣсѣи, * оучѣнѣми же твоѣми лѣди наѣзѣла
ѣсѣи пѣчѣти: * бѣже, вѣею блѣвѣнѣхъ ѣсѣи. [Дѣаждѣи.]

Земла̀ на́ша и́ страна̀ согла́сно, Ѡче, * побѣ́дѣна твѡа̀
возвѣ́щаетъ, * на́дѣнна тобо́у пѣ́ти всю́ду хрѣ́та: * Ѡцѣ́въ
на́шихъ бже́, блгѣ́ныъ є́си.

Женѣхъ, краси́ныъ добро́тою па́че всѣ́хъ сынѡ́въ члѣ́ческихъ, *
ѣ́акоже пи́сано є́сть, * невѣ́стѣ, блже́нне, своѣ́й цркви, краси́нѣйша
та̀ показа̀ жених̀а, * тогѡ̀ носѣ́ща Ѡбразъ и́ подобіе́.

Оу́ краси́въ своѣ́ житіе́ млѣ́тынею и́ кро́тостію, * любѡ́вію же и́
и́стиною, * подража́тель показа́ла є́си и́зрѣ́дныи па́стыра
добра́гѡ, * и́збра́въ тогѡ̀ довро́дѣтели добра́ѣ. **Бѣ́городиченъ:**

Прихо́дитъ вѣ́ка въ⁵¹ верте́пѣ роди́телѣ ѣ́акѡ члѣ́кѣ: *
предѣ́рѣцимъ, вѣ́рніи, дѣ́лѣ чѣ́до, * воспѣ́вающе є́и ра́достно: *
ра́дѡна, мѣ́рѣ ра́досте: * ра́дѡна, дѣ́о, мѣ́и хрѣ́тоѡа.

Пѣ́снь и́. І́рмо́съ, предпра́зднства:

[Ѡгѡ́же оу́жася́ютсѣ а̀ггліи и́ всѣ́ вѡ́инства, * ѣ́акѡ твѡрца̀ и́ гдѣ́, *
по́йте сѣ́енницы, * просла́вите Ѡтроцы, * блгѣ́ните лю́діе, * и́
превозно́сите во всѣ́ вѣ́ки.

Гдѣ́ граде́тъ страна́нымъ рѣ́ткѡмъ ѣ́вѣ во своа̀, * прѣ́имемъ є́го̀, *
ѣ́акѡ да оу́стра́ншыа́ ра́йскѣа сла́достѣ па́ки присво́итъ, * ра́жда́а въ
верте́пѣ.

Є́е во́звѣніе́ на́ше прихо́дитъ, * возгласі́мъ пѣ́ніа ра́достнаа
тѣ́шаніемъ, * и́ воспо́имъ пѣ́снѣи предпра́зднственныа, * въ малѣ́йшемъ
вмѣ́щающемъде́а верте́пѣ.

Ѣ́акѡ кла́телѣ гдѣ́, и́сполни оу́же, * Ѡ сѣ́мене да́въ на́мъ дѣ́доѡа своѡ̀
мѣ́рѣ дѣ́лѣ: * и́зъ неа́же млѣ́нцѣ плѡ́тію роди́а во граде́ вндле́емѣ, * па́че
сло́ѡа.]

[И́нъ. І́рмо́съ: то́йже. Сѣ́ителю:]

Повѣ́дѣныъ бы́въ Ѡ врага̀ * прегрѣ́шенъми мно́гими, и́ Ѡ мо́лѣвъ
житѣ́йскихъ, * прихо́ждѣ (сѣ) вѣ́рою, * и́ ѣ́акѡ мана́сїа, въ пока́ніи,
вопі́ю ти, хрѣ́те: * гдѣ́ по́йте, дѣ́ла, * и́ превозно́сите є́го̀ во вѣ́ки.

^{51*} изме́нено према́ савременіи́м руски́м изда́нїама, а у́ изворнику́: во.

Молитвы, преблженне, и моленїа * твори прилежнѣ кѣ егѣ *
 присно за рабы твоѣ, * въ печалехъ заступника во и поборника
 * тѣ имѣще спсаема ѿ вѣдѣ, гдѣ поюще * и превозносаще во всѣ
 вѣки. [Дважды.]

Восхваляются на люди твоѣ смиренныя, * стителю пречтнѣй ѿче
 данїиле, сынове агаранстїи: * сокрѣши ихъ невидимою силою мѣтвѣ
 твоихъ ко вѣщѣ и бѣщѣ, * насъ ради, гдѣ поющихъ * и превозносащихъ во
 всѣ вѣки.

Вкорми мѣтвою твоєю паствѣ сїю многочисленнѣ твою, * и
 оустави бѣрю вѣтровѣ противныхъ, * чѣственныхъ и
 мысленныхъ, мѣтвами твоими, * избави же всѣхъ ихъ искѣшенїи и
 смѣшенїи, * и даже до конца неврежденнѣ сохрани.

Нензреченное твоѣ чадолѣе, ѿче, * превосходящее ѿческѣю любовь,
 * посѣщаетъ, насъ всегда твоими мѣтвами, * испрошаѣ намъ
 спсѣнїе и подаваѣ намъ * съ тихостїю, данїиле, радоватисѣ.

Воздѣхъ оубѣ ѿстїса блговонїемъ моцїей твоихъ, * данїиле
 премудре, хрѣтовѣ стителю: * црковѣ же веселѣшисѣ вопїетъ: *
 блгвенъ егѣ ѿтѣцъ нашихъ. Гѣорѣдиченъ:

Свѣзда возсїа, хрѣтовѣ, ѿ іакѣва, * и колѣнѣ стекѣются во градъ
 видлемъ, * пѣти, чествовати и поклонитисѣ емѣ, * рожденномѣ
 изъ ложеснѣ чтыа бѣы.

Пѣснь д. Ірмосъ, предпразднства:

[Живоприемный истѣчникъ прїснотекѣщїи, * свѣтонѣснѣй свѣтїльникъ
 блгчи, * храмъ ѿдѣшевленнѣй, * сѣнь пречтѣю, * нѣсѣ и земли
 пространнѣйшѣю, * бѣдѣ, вѣрнїи величаемъ.

Съ патрїархи, и прѣвыми всѣми, * и со стѣми прѣрѣки взыгранъ, *
 ѿ дѣы гдѣ иносъ, * избавленїе, просѣщенїе, * и жїзнь, и спсѣнїе, * нынѣ
 во градѣ дѣдовѣ раждаетсѣ.

Оубѣ бжѣтвеннагѣ слова воплощенїа, * всѣмъ ѿверзѣшасѣ гѣвѣ
 предавѣрїа. * нѣсѣ, радѣшисѣ, * аггѣли, взыграйте: * и да веселитсѣ земля
 съ члѣвѣки, * съ пастырьми и волхѣвы, дѣхомъ.

Но́ситѡ хрѣ́та, ѣ́акоже мѣ́ро неистоце́нное, * о́умный дѣ́а а́лва́стрѡ, * и
се́е пре́дидетѡ въ верте́пѣ и́зліа́ти дѣ́ломѡ ѣ́ако, * ѣ́ако да напо́лнитѡ
бл̑гоу́ха́нїа ѣ́агѡ дѣ́шы на́ша.]

[И́нз. І́рмо́сѡ: то́йже. Сѣ́и́телю:]

И́ако владни́ца, и́ разбо́йникѡ и́ мыта́рь * вопі́ю ти ѿ се́ца, хрѣ́те: *
согрѣ́шихѡ, прости́ мнѣ́, вѣ́ко, * мнѡ́гаѡ моѡ́ согрѣ́ше́нїа, * и́
и́зба́ви ма́ ѿ вса́кагѡ гнѣ́ва, * твоегѡ́ се́и́телеѡ мл̑твами, * ѣ́ако да тѣ́
непреста́ннѡ велича́ю.

Прѣ́идїте, соверѣ́телеѡ вси́ се́рви, * ко бл̑же́ннагѡ се́и́телеѡ дані́ла
гробѣ́, * и́ со слеза́ми возопі́йте къ бг̑у: * и́зба́ви, гд̑и, ѿ бѣ́дѡ
лю́ди твоѡ́, * и́ сохрани́ ро́дѡ на́шѡ во бл̑гоу́чїи, * покорѣ́ же десни́цеѡ
ѣ́агѡ вса́ навѣ́тѡу́щыѡ ѣ́агѡ,⁵² * да тѣ́ велича́емѡ во вѣ́ки.

Вельми́ ра́дѡетѡ ѡ́ тебе́, пречѣ́стны́й ѿ́че, * се́и́телю дані́ле, ро́дѡ
твоѡ́, * помо́щника и́ заступни́ка тѣ́ имѣ́а: * и́ ны́нѣ, вѣ́ко, не
ѡ́ходїи дѣ́ломѡ ѿ́ насѡ, * мл̑твѡ́ твоѡ́а́ за ны́ ко гд̑у бг̑у и́ престѣ́и бѣ́е,
* ѣ́ако да и́зба́витѡ насѡ ѿ́ насї́ла безбо́жныхъ а́гаранѡвѡ, врагѡ́вѡ
на́шихъ, * да тѣ́ всегда́ велича́емѡ.

Сла́вѡ́ твоѡ́а́ воспѣ́ти по досто́нствѡ́ нево́змѡжно, * чѡ́деѡ́ бо
премнѡ́га и́ неце́ла́снїа ѡ́бїльнѡ пода́ши, * (сѡ) те́плою вѣ́рою
прихо́дѡщымѡ къ тебе́, * дані́ле се́и́телю, похва́ло́ землї́ на́шеѡ.

Положи́ тебе́ цр̑кѡ́е своѡ́ѡ ѡ́нованїе́ хрѣ́тоѡ, * и́ столпа́ крѣ́пка и́
незы́блема во вѣ́кѡ, * соблю́дѡща ѡ́бїтель твоѡ́ до конца́ ѿ́
врагѡ́вѡ. [Два́жды.]

Сѣ́и́теле́е о́убѡ, цр̑їе́ и́ кн̑зи, * санѡ́вницы⁵³ и́ вси́ лю́дїе, * мѡ́жїе́ и́
же́ны, ста́рцы сѡ́ мл̑нцами, * и́ вса́къ во́зрастѡ, и́ вса́кое
досто́нство, * се́и́телеѡ на́шегѡ [дані́ла] па́мать свѣ́тла да
пра́зднѡимѡ. Гѣ́орѡдїченѡ:

⁵²* у 2. изворнику: и́ сохрани́ кн̑за́ на́шегѡ ... [и́а́къ] за́раба́, покорѣ́ же десни́цеѡ ѣ́агѡ вса́ навѣ́тѡу́щыѡ ѣ́агѡ.

⁵³* у руским „Зеленим минејима“ измењено у: мона́хи.

Оукраси́са видле́еме, * [оу]гото́внса ѿвфра́до: * безз мѣре бо ѿ
о́ца, * и безз о́ца мѣрїю, * чревонóентса и раждáетса сїса́м насъ.

Свѣтїленъ предпразднства.

[По: Посѣтїи́х ны ѿстѣ:]*54

Предпразднствесными, вѣрїи, ржѣтвѣ пѣснн, * прїидїте, принесѣмъ
всїи: * градѣтъ оу́же хрѣтосъ въ видле́емъ родїтнса, * сїстї
вселеннѣю, ѿакъ ѿдїнъ члѣвѣколюбецъ.

Слѣва, сѣнїтелѣ.

[По: Женѣ оуслышнте:]*55

Ахъ сѣбїи пома́за тѣ, * сѣнїтелю данїиле блженне, * хрѣтосъ паствѣ
пастнї на пажнтехъ сїснїтельныхъ. * тѣмъ и потцáлса ѿсї *
наставлѣти люди прáвнми стезáми: * тогò радн нынѣ ѿгубыа вѣнцы *
ѿ вѣнцедáвца прїáлз ѿсї. **И нынѣ, предпразднства:**

Гото́внса видле́еме, * оукраси́ домы твоѣ: * къ тебѣ бо градѣтъ
дѣа, * мѣнца носáци хрѣтá, * о́цъ собезначáльнаго: * прїиде бо да
сїсѣтъ родъ члѣвѣческїи.

На хвалїтехъ, стїхїры, [на ѿ,] предпразднствѣ ѿ.

[Творенїе романа сладкопѣвца. Самоподобны:

Аггльскїа предїдїте сїлы, * иже въ видле́емѣ оугото́внше ѿсли: *
слово бо раждáетса, * мѣдрость пронсхóднтъ, * прїемлетъ цѣлованїе
црковь. * на радость бѣы, * людїе, рцѣмъ: блгвѣнъ пршѣдыи * бже нашъ,
слѣва тебѣ.

Горы слáдость да кáплютъ, * сѣ бо прнхóднтъ бгъ ѿ юга, * ѿзыцы,
покарáнтса, * радѣнтса, прѣрóцы, * патрїарси, взыгрáйте, *
члѣвѣцы, восплещнте рѣкáми: * крѣпкїи и велїкїи кнзъ хрѣтосъ раждáетса,
* црѣ нбсъ на зѣмлю прнхóднтъ.

54* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

55* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

Ѡ землѣ возноса члвчество, * зиждитель прїиде, * црїкїѣ ѡбновлаа паки ѡбразз. * раддїтеса горних силы ѣ воспойте: * враждѣ средостѣнїе разорїса, * прїиде, смѡже прилѣжаше: * бгѣ во члвчкѣз бывлетз, * црѣ ѣлевз * хрїто́сѣз бгѣ на́шѣ.]

И сѣ́нїтелю ї, гла́сѣ ѣ:

[**По̀:** Чтò в́асѣ нареч́емз:]*⁵⁶

Чтò тѣ нареч́емз, сѣ́нїтелю: * аггѣла, їакѡ безплòтєнѣ на землѣ пожїлз єсї; * апѣла лн, їакѡ блгòвѣрїю на́дчїлз єсї се́рбскѡю зѣмлю; * мчнїка лн, їакѡ хрїтѣ рѣдї подвїзѣлз єсї до смѣртн; * ѡбращѣл лїдї ѡ тьмѣ нечѣстїѣ, * ѣ прїводѣ ѣхз на пѣжїть бгòраздѣмїѣ. * молн єпїстїсѣ дѡшѣмз на́шымз.

Чтò тѣ ѣменѡемз, бгòблѣженне данїїле: * рѣкѣ, дѡхòвнѣхѣ водѣз на́полнѣемз, * ѣ проходѣщѣ се́рбскїѣ концы, * жѣждѡщѣѣ срѣца на́паѡющѣ тѡїмз о́чєнїемз; * чѣшѣ, бжѣтѡвеннагѡ дхѣ на́полнѣемз; * свѣщѣ, црїковѣ ѡзарѡющѣ(ю); * свѣтїльнїка, їакѡ пѣстѣѣ своѡ просвѣщѣѣшн; * мнѡга тн ѣменѣ, ѣ бѡльша(ѣ) дарòвѣнїѣ. * молн єпїстїсѣ дѡшѣмз на́шымз.

Сѣ́нїтелю хрїтòвѣз, * бжѣтѡвнѣхѣ предѣнїѣ о́чїнїтелю, * *црїкòвнòе о́украшєнїе,*⁵⁷ * вòїстїннѣ*⁵⁸ тѡбѣ їакѡ ѣстїннѣгò пѣстѣра * хрїтòсѣз покѡзѣлз єстѣ нòвòзбрѣннòмѣ своємѣ словѣснòмѣ стѣдѣ, * се́рбскїмз лїдємз, * ѣхѣ ѣ ѡ совлѣзнѡвѣз єпїслз єсї, * ѣ о́украфнїлз єсї ѣхѣ бгѣтн вѣз прѣвослѣвїн. * тѣмѣже нѣнѣ мòлнмз тѣ, * данїїле достòчѣднє, * молнсѣ бгѣ єпїсл ѡ ѣже вѣрою прѣзднѡщнхѣ * прѣчїтнѡю пѣмѣтѣ тѡѡ.

Гла́ва, гла́сѣ є:

Сє̀ прнблїжнсѣ весѣлоє торжєстѡò * ѣ прєсвѣтлѣ пѣмѣтѣ бгòнòснѣгѡ Ѡцѣ. * раддїсѣ ѣ красдїсѣ пѣтрїѣрхїє се́рбскѣѣ, * веселнсѣ пѣщѣскѣѣ а́рхіе́ікпїє,*⁵⁹ глгòлющн: * раддїсѣ, црїкѣ се́рбскїѣ хрѣнїтѣлю. * раддїсѣ, црїєй се́рбскнхѣ вѣнчѣтѣлю. * раддїсѣ, помѣзѣвнѣ цѣрѣ дѡшѣнѣ на

^{56*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{57*} нема првом у изворнику, додато према другом и руским „Зеленим минејима“.

^{58*} нема у другом изворнику и у руским „Зеленим минејима“.

црѣтво. * радѣнса, родѣ сѣрбскомѣ чѣтнѣи наставниче и столпе неподвижимый. * радѣнса, црѣквамъ великое правило. * радѣнса, сопрѣдѣльниче прѣдѣла сѣрбскагѣ. * радѣнса, оучителю царей бѣгочѣтѣвѣхъ. * радѣнса, свѣтѣильниче всесвѣтлый, * просвѣщающъ сѣрбскѣа концѣ оученьми своими. * радѣнса, скорбѣщихъ вѣтѣвное оутѣшѣнѣе, * и ѡбидимыхъ теплыи побѣорниче. * чѣмъ не престѣи молѣса хрѣстѣ бгѣ и престѣи вѣтѣ, * спсѣнса дѣшамъ нашимъ.

И нынѣ, предпразднствѣ, гласъ 5. [Самоподобенъ]:

Приближаетса хрѣтосъ, * видѣеме предѣготовиса, * оуже спсѣнѣе ѿзыковъ ѡзарѣетъ, * бѣгодкраснѣ ѡсли, * пастыри совернѣ, * призовнѣ волхвъ ѡ персиды. * вѣннства безплѣтныхъ оумѣвъ воззовѣте: * црѣ нбсѣ на зѣмлю прихѣднтъ.

Славослѣвѣе великое, и ѡпѣетъ.

НА ЛѢТУРГІИ.

Блѣженна ѡ канѣна предпразднствѣ и сѣителю.

[По вхѣдѣ: тропарь предпразднствѣ, чѣдотворнѣи икѣнѣ и сѣителю, кондакъ икѣнѣ, слава сѣителю, и нынѣ предпразднствѣ.]*⁶⁰

Прокіменъ, гласъ ѡ:

Оустѣа моѣ возгѣголютъ премѣростъ, * и подчѣнѣе срѣца моего рѣзѣмъ.*⁶¹

Стѣхъ: Оуслѣшнтѣ сѣа, всѣи ѿзыцы: * видшѣте, всѣи живѣщѣи по вселѣннѣи.*⁶²

Ѧплъ ко ѣвремъ, зачѣло чѣи, ѡ полѣ.*⁶³

Рѣчѣе, [и,ѣ] всѣахъ первоцѣнникъ, во ѣже приносѣти дѣры же и жѣртвы, поставлѣемъ бывѣетъ: чѣмъже потреба имѣти чѣдѣ и семѣ, ѣже принесѣтъ. [ѡ] Ѧще бы оубѣ былъ на зѣмли, не бы былъ

^{59*} у изворнику: митрополѣе.

^{60*} тропар и кондак чудотворној Пеѣској икони Пресвете Богородице Одигитрије видѣти у ѣној служби у петак по Вознесењу. Овако се пева у Пеѣској патријаршији где се налазе мошти светитеља Данила, а другде могуће изоставити.

^{61*} Пс. 48,4.

^{62*} Пс. 48,2.

^{63*} Евр. 8,3-6 (зач. 318 од пола).

сцѣнникъ, сѣщымъ сцѣнникомъ приносѣщымъ по законѣ дары: [ѣ] Иже образѣ и стѣни сдѣжатъ нѣныхъ, ꙗкоже гл҃голахо бысть мωѣсею, хотѣшѣ сотворити скинїю: виждь бо, рече, сотвориши всѣ по образѣ показанномѣ ти на горѣ. [ѣ] Нынѣ же лѣшее оубо чѣ сдѣженїе, по елику и лѣшаго завета естъ ходатай, иже на лѣшаа ѡбѣтованиа въ законнса.

Ἄλληθία, [γλῆς ε̅]:

[Ἐπίγw:] Οὐστὰ πρῆναгw подчѣтса [вz] премростти, * и азыкъ егѡ възгл҃голетъ сдѣз.*64

[Ἐπίγw:] Законъ б҃га егѡ въ срѣцѣ егѡ, * и не заппѣтса стwпы егѡ.*65

Ἐνῆε Ὡ ματ.δέα, зачало ѿ.*66

Рече гд҃ь своиомъ оубо чинкомъ: [ѣ.ѿ] Вы естѣ свѣтъ мїра: не можетъ градъ оукрытитса верхѣ горы стoл. [ѣ] Нижѣ вжигаютъ свѣтїльника, и поставляютъ егѡ под спѣдомъ, но на свѣщницѣ, и свѣтитъ всѣмъ, иже въ храмннѣ [сѣтъ]. [ѣ.и] Такъ да просвѣтитса свѣтъ вашъ предъ члѣвѣки, ꙗкѡ да видѣтъ ваша дѡбра дѣла: и прославѣтъ оца̅ вашего, иже на нѣбсѣхъ. [ѣ.и] [да] не мнитѣ, ꙗкѡ прїидѡхъ разорити законъ, илї прѣрѡки: не прїидѡхъ разорити, но исполнити. [ѿ.и] Ἄμїнь бо гл҃голю вамъ: дондеже прейдетъ нѣбо и земля, иѡта едина, илї едина черта не прейдетъ ѿ закона, дондеже всѣ бѣдѣтъ. [ѣ.и] Иже аще разоритъ единѣ заповѣдей сїхъ малыхъ, и научитъ такъ члѣвѣки, мнїи наречѣтса въ цр҃твїи нѣнѣмъ: а иже сотворитъ и научитъ, сїи велїи наречѣтса въ цр҃твїи нѣнѣмъ.

Причлѣтенъ:

Въ пѡмѡть вѣчнѡю бѣдетъ прѣнникъ, [ѿ сдѣха сла̅ не оубоитса.*67]

64* Пс. 36,30.

65* Пс. 36,31.

66* Мт. 5,14-19 (зач. 11).

67* Пс. 111,6 и 7.

МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА У 20 ДАН.

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ОЦА НАШЕГ ДАНИЛА II, АРХИЕПИСКОПА СРПСКОГ.*68*69

 вети српски архиепископ Данило живео је и делао у време српских краљева: Милутина и Стефана Дечанског, и цара Душана.*70 Властелински син; остаде јединац у својих знатних и богатих родитеља,*71 пошто му помреше браћа и сестре још за његова детињства. Као дете, Данило мољаше родитеље да га даду учитељу да се учи књизи, али они, уцвељени смрћу своје деце, нису хтели да њихово јединче изнурава себе учењем. Међутим малишан остаде упорно при својој жељи, и умоли једног рођака свог да га тајно од родитеља одведе к учитељу. Даровит и врло приљежан, Данило убрзо постаде најбољи ученик, и превазиђе све своје вршњаке и другове у школи, тако да му се сви дивљаху. Родитељи пак његови спочетка веома туговаху, но када дознадоше где се налази њихов син и како је напредан у учењу, примирише се и препустише се у свему вољи Божјој.

Међутим у дечака Данила, упоредо са чежњом за знањем, стаде се бујно развијати и чежња ка целомудрију, чистоти, посту, бдењу, молитви, к врлинама којима се одликују зрели људи. Подвизавајући се у тим врлинама, он се поче много интересовати подвижничким животом. Волео је да се срета са монасима, указивао им је дужно поштовање, ступао је с њима у разговоре о монашком животу. И ускоро у њему се разгоре жеља да и сам постане монах. И он често мољаше Бога да га удостоји монашког чина. Много слушајући о чудесима у светом граду Јерусалиму и у Светој Гори Атону, он већ у таком узрасту сагореваше од жеље да посети та света места. Али за то још не беше наступило време.

Када Данило постаде пунолетан, краљ Милутин га узе на свој двор, пошто беше дознао за његове изврсне особине. Краљ га заволе, и држаше га близу себе, и указиваше му посебну пажњу. Но Данило се не погорди, него се и на двору држаше скромно и смирено, непрекидно чезнући за монашким животом и чекајући од Бога згодну прилику да ту своју чежњу оствари.

^{68*} Може се читати као Синакарско житије на своме месту, после 6. Песме канона.

^{69*} Узето из „Житија светих за месец децембар“ преп. Јустина (Поповића), стр. 570-583.

^{70*} Краљ Милутин владао од 1282. до 1321. године; празнује се 30. октобра. – Свети Стефан Дечански владао од 1321. до 1331. године; празнује се 11. новембра. – Цар Душан владао од 1331. до 1346. као краљ, а од 1346. до 1355. године као цар.

^{71*} Година, место рођења и световно име светог архиепископа Данила не знају се.

Благочестиви краљ Милутин често је путовао по својој земљи, обилазећи цркве и манастире, клањајући се светињама и раздајући богату милостињу. На једном од таквих путовања у свити благочестивог краља налазио се и Данило. За време боравка у манастиру Свете Тројице, Сопоћанима, Данило се зближи са једним богоугодним старцем монахом, и у разговору с њим откри му чежњу душе своје за монашким животом, и моли га да му помогне да ту чежњу оствари. И када се краљ и његова свита после богослужења повукоше на одмор и починак, христочежњиви млади властелин се тајно, ноћу, искраде из манастира са споменутиим старцем, монахом, и вођен овим побеже у манастир светог Николе, у Кончул, на реци Ибру. Ту игуман тога манастира Николај замонаши бегунца са краљевог двора давши му име Данило.

Давно жељан монаштва, Данило се свом душом даде на испуњавање монашких завета; ревносно посећујући заједно са другима црквена богослужења и у току дана радећи све манастирске послове, Данило се ноћу насамо предавао бдењу, богоразмишљању и непрестаној молитви. Молитва, сузе умилења и покајања, пост и други подвизи убрзо учинише те Данило постаде образац за друге монахе. Глас о његовим подвизима пронесесе на све стране. Дође тај глас и до ондашњег архиепископа Српског Евстатија.^{*72} Он га позва к себи, јер му беху потребна просвећена и побожна духовна лица. И много пута архиепископ позиваше к себи Данила, али он никако није хтео да остави омиљено му место свога подвижништва. То примора архиепископа те се обрати краљу Милутину, да он нареди монаху Данилу да се одазове захтеву архиепископову. Краљ саветова преподобноме Данилу да испуни вољу преосвећенога, и писаше му овако: „Ти си се свагда одликовао оданошћу и послушношћу мојој вољи; поступи и сада по моме захтеву и жељи. Уосталом, ти сам добро знаш, је ли похвално не слушати архиепископа. Он ме је више пута и оправдано молио о томе“.

Тада преподобни Данило, у нади да га Бог неће лишити Своје благодатне помоћи, реши да отиде к архиепископу. Узевши благослов од игумана и опростивши се са братијом свога манастира, он отпутова к архиепископу Евстатију, чији се двор налазио у манастиру Жичи. Архиепископ га прими са великом љубављу и рукоположи за јеромонаха, и задржа на свом двору.

^{72*} Евстатије II био српским архиепископом од 1286. до 1304. године.

Налазећи се поред архиепископа, преподобни Данило продужи свој подвижнички монашки живот, напредујући у врлинама. У исто време он обављаше разне налоге архиепископове и дужности у управним пословима црквеним. Личан и речит, он имађаше „дар од Господа да мудро и паметно говори пред царевима“, по речи пророка Исаије. Тако проведе он годину и по дана поред архиепископа.

Међутим преподобног Данила не напушташе његова давнашња пламена жеља: да види Свету Гору, и у њој манастир Хилендар, задужбину светог Стефана Немање и сина му светога Саве, у којој су се они подвизавали, и оставили је своје потомству као небеску драгоценост. Веома волећи и ценећи ову свету задужбину, краљ Милутин је царски обнови и прошири. Усто на молбу ондашњег Хилендарског игумана Киријака, Милутин подиже недалеко од манастира на самој морској обали пирг, утврђену кулу са црквом Светога Спаса, ради заштите манастира од морских разбојника. Но игуман Киријак ускоро умре. Архиепископ Евстатије и краљ Милутин, у бризи да изаберу достојног прејемника, сазваше духовни сабор ради саветовања, и сабор једнодушно изабра јеромонаха Данила за игумана Хилендарског.

Избор преподобног Данила за игумана Хилендарског пада у мучно и тешко време не само за Свету Гору Атонску већ и за сву Грчку царевину, Византију. У то време Турци су се већ кретали ка Цариграду; настојавали су да се из Азије морем пребаце и у Европу. Грчки цареви су предузимали све мере за заштиту хришћанā од неверникā. При томе старали су се и за помоћ са стране. Тако је краљ Милутин помагао грчком цару Андронику Старијем против Турака у Азији. Затим грчки цар би принуђен да прибегне стварању најамничке војске; у том циљу он узе Шпанске Каталонце. Но најамничка војска не хте се држати уговора, и ускоро ступи у везу с Турцима, и постаде љути противник православног хришћанског царства. Они су пљачкали, рушили и палили куће по целом Балканском полуострву. По обалама пак грчких мора харали су морски разбојници, особито Венецијански. Ови сувоземни непријатељи, Каталонци, и морски – првенствено Венецијанци, не оставише на миру ни Свету Гору Атонску. Преувеличани гласови о богатствима Светогорских манастира привлачаху разбојнике, који у дивљачким налетима не штеђаху становништво, већ не гледајући ни на звање ни на узраст убијаху, пљачкаху, одвођаху у ропство. Од тих разбојника, иако хришћана – латина, не остаде поштеђена ни српска светогорска лавра – Хилендар.

Ето, у тако тешко време преподобни Данило би назначен за игумана у Хилендару. Краљ Милутин и архиепископ Евстатије испратише игумана Данила са богатим даровима за свету Хилендарску лавру. Стигавши у Хилендар игуман Данило се предаде још строжијим духовним подвизима, проводећи живот у најдубљем смирењу и испосничком молитвеном подвизавању. При томе он доживљаваше многа искушења и нападе од злих духова, који се на све могуће начине паштаху да га омету у његовим молитвеним подвизима, нарочито ноћним, наводећи на њега разне страшилне и страхотне привиде. Но све то он савлађиваше и побеђиваше свесрдном молитвом, богомудрим пошћењем, трпљењем, ослањањем на Бога, и приморавањем себе на све веће и веће подвиге. Лични пример игумана и његове топле красноречиве поуке подражаваху и шираху међу манастирском братијом једнодушност, слогу, међусобну љубав и ревнитељску радост у подвизима.

Тако прође доста времена. Но наступише нове прилике које захтеваху од игумана Данила нове подвиге: заштиту Хилендарске обитељи од споменутих разбојника, који пустошаху и разараху сву Свету Гору. У утврђени и уређени Хилендарски манастир беху се збегли многи мирјани, тражећи ту себи крова, заштите и прехране. Све манастирске залихе беху стављене на расположење гладним људима. Но када залиха нестаде, сви стадоше трпети глад. Најзад, у опседнутом манастиру почеше и људи и стока умирати од глади. Неки због тога решише да беже из опседнутог манастира; али при покушају бекства непријатељи их похваташе, па неке од њих убише а неке у ропство одведоше. Међутим игуман Данило, јак вером и храбар надом у Бога, не падаше духом. Непријатељ је чинио силне напоре да продре у Хилендар: много пута је покушао да развали манастирску капију, или да пробије бедеме; често пута је стрелама засипао манастир, али никако није успевао да се увуче у манастир. Преподобни Данило је храбро бранио манастир и јуначки подносио рат и глад, сав ослоњен на Господа непрестаном молитвом. Тако он издржа три и по године у утврђеном манастиру, опседнутом од непријатеља. А када непријатељ једно време одступи од манастира, брижљиви и далековидни игуман Данило реши да спасе манастирске драгоцености. Зато он најпре осигура даљу заштиту и одбрану манастира са онима што остају, а сам са неколицином братије узе свештене утвари и драгоцености, и крену у Србију да их тамо склони, да их се непријатељ не би дочепео ако му Хилендар падне у руке. На том путу преподобни Данило се пробијао кроз крајеве, заузете и опустошене од непријатеља. Но помоћу Божјом, провлачећи се кроз сваковрсне опасности, он

благополучно стиже у ондашњу српску престоницу, град Скопље, предаде краљу све црквене драгоцености, и исприча му све муке и недаће које непријатељи задају Светој Гори. Краљ Милутин с радосћу прими игумана Данила, и дивљаше се како се он са толиким благом пробио посред самих непријатеља и стигао жив, и здрав. Притом краљ свесрдно и с брижном љубављу мољаше преподобнога оца Данила да остане код њега док садашње опасности не мину Свету Гору и пут који води ка њој. Али преподобни никако не пристајаше да борави ван Свете Горе, готов да одмах крене натраг уздајући се у милост и помоћ Божију и опомињући се речи Господње, да се не треба бојати оних који убијају тело а души не могу ништа учинити. Као добар подвижник он беше решен претрпети све оскудице и беде, па и саму смрт, али не остављати поверену му обитељ.

Стога се преподобни са много љубави опрости с краљем и крену натраг у Свету Гору. На том обратном путу он доживе многобројне опасности, али га из свију њих спасаваше нарочито промишљање Божје о њему и богодана му мудрост.

Стигавши најзад у Хилендар, преподобни га затече пред падом: јер браниоци манастира дуго већ времена опседнути страдаху од глади и жеђи, и већ беху готови да се предаду непријатељима. Преподобни Данило одмах посла неке своје искусне и вичне људе, те се они некако пробише до мора, купише лађу пшенице, и доставише је манастиру. Затим преподобни најми у околини Свете Горе наоружане војнике за заштиту Хилендара од непријатеља. А непријатељи, чувши да се игуман Данило вратио у Хилендар и сабрао тамо војнике, не усудише се да те године нападну манастир, него се расејаше по свој Светој Гори, свуда харајући и пљачкајући. А када се, по опустошењу Свете Горе, варвари враћаху натраг, и један одред њихов пролажаше у близини Хилендара, војници што се налажаху у Хилендару стадоше молити преподобнога Данила да им допусти да нападну непријатеља. Преподобни беше против тога не желећи их излагати опасности и раанама. Међутим они, уздајући се у Господа и Пречисту Богородицу и у молитве преподобнога, начинише заседу на врло згодном месту за напад, и ту изненада нападоше на пролазеће варваре. Мноштво непријатеља би рањено, побијено, и много их везаних у манастир доведено, и много оружја и драгоцености заплењено. Преподобни Данило виде у томе очигледну помоћ Божју, узнесе пламену благодарност Богу, а заплењене драгоцености посла на поклон краљу Милутину по неколицини верних слугу.

После тога преподобни се поново даде у строге манашке подвиге, проводећи сво време у молитви, посту и богоразмишљању. За своје врлине, велике трудове и мудрост он код свију стече велику љубав и поштовање.

Након немного времена пронесе се вест по Светој Гори да се варвари поново спремају да изврше напад на Хиландар, са намером да овога пута потпуно сврше са њим. Похлепни на богатство Хиландара, они су жудели да га се ма на који начин докопају. Преподобни Данило, дознавши о томе и очекујући себи смрт од варвара, оде у руски манастир светог Пантелејмона к своме духовном оцу да се види и поразговара с њим. Тамо се он са својим духовним оцем издвоји у високи манастирски пирг (= кулу), и проведе с њим насамо у разговору цео дан и ноћ. Међутим непријатељи нађоше себи помоћнике: поткупише златом два хиландарска служитеља, који, заведени ђаволом, обећаше предати им преподобног Данила у руке. И док преподобни борављаше у Руском манастиру, непријатељи смислише да се заједно са поткупљеним слугама увуку на неки начин у Руски манастир и ухвате преподобног Данила. Зато они ноћу одоше Руском манастиру. Поткупљене слуге стадоше куцати на манастирску капију, молећи да их пусте унутра ради виђења са преподобним игуманом Данилом поводом неких манастирских послова. Али се оци побојаше, и не пустише их све до јутрења.

Преподобни Данило, обавештен о њима, замоли да их пусте к њему. Као повод свог доласка слуге наведоше неки измишљени разлог. Незлобив и простосрдачан, преподобни им поверова. Но у праскозорје, када преподобни, ходећи поред манастирског пирга, читаше Часове, угледа у даљини као неко јато огромних птица. А када се развиде, показа се да су то чете варвара. Халачући, они опколише манастир и свим силама наваљиваху да пробију манастирске бедеме. Најзад провалише унутра, и почеше дивљачки пљачкати и уништавати. Притом захтеваху да им предаду игумана Данила, иначе ће манастир до темеља срушити и спалити. И стварно, они запалише храм и келије. Затим наслагаше силна дрва, даске и сламу око пирга у коме се скривао преподобни, па запалише. Пламен се стаде високо дизати; слуге што беху у кули са преподобним, стрелама засипаху с куле варваре, и многе ранише и убише. Тада завереници који беху са тим слугама, почеше наговарати остале слуге да преподобног Данила предаду у руке непријатељима, да би на тај начин спасли своје животе. Но проницљиви и прозорљиви игуман подвижник осети и схвати ту издајничку заверу, и мудро се снађе: на врху куле бејаше црква, кључеве од ње преподобни узе тајно, позва све

у цркву да се помоле Богу и да се опросте међу собом пошто су на домаку смрти; сам пак у души својој непрестано призиваше Господа у помоћ. Када уђоше у цркву, онда слуге, верне преподобноме, на уговорени знак изненада разоружаше заверенике, па са преподобним Данилом изађоше из цркве закључавши издајнице у њој. Међутим пламен већ досезаше до врата; преподобни нађе мало воде и нешто вина, изли их на огањ, те тако умањи силу огња. Утом Господ показа к њима милост Своју: одједном са врха Атона дуну силан прохладни ветар, који стаде разгонити дим и гасити огањ, и својом свежином спасе од неподношљиве врућине оне што се налажаху у кули. Тако то трајаше до подне, када непријатељи изађоше из манастира и распоредише се да ручају. Одједном међу њима настаде нека пометња и узбуна: они дохватише своје оружје, поскакаше на коње, и брзо одјурише од манастира. Преподобни Данило спрва сматраше да је посреди нека њихова нова замка или лукавство, и не напуштајући кулу усрдно вапијаше ка Господу. Међутим прође доста времена а непријатељи се не враћаху. Најзад светитељ дознаде да су главне старешине варвара оставили Свету Гору са својим војницима, па су зато и они што су харали и зулумили по Руском манастиру и држали у опсади кулу напустили то и побегли. Доживевши све то, преподобни узнесе благодарност Богу за такво чудесно спасење своје.

Оставивши Руски манастир, преподобни Данило са својом духовном децом и сапутницима упути се у светогорски Ксиропотамски манастир Светих 40 мученика, што је на морској обали. Тај манастир је у своје време био много помогнут светим Савом, првим архиепископом Српским. Ту преподобни Данило уписа себе и своје родитеље у манастирски поменик. И пошто проведе тамо неколико дана у молитви, он се врати у свој манастир Хилендар.

После пустошења и пљачкања Свете Горе у току три и по године од стране пљачкашких латинских крсташа, у Светој Гори се стаде постепено васпостављати спокојство и редован монашки живот. На очишћењу Балкана од ових варвара заједно су радили грчки цар Андроник и српски краљ Милутин.

Када се на Светој Гори зацари поново тишина и спокојство, преподобни Данило, увек жељан усамљенничког подвижничког молитвеног тиховања, реши да се повуче са игуманског положаја. Тако, за игумана Хилендарске обитељи би постављен његов ученик Никодим, а он се повуче у келију светога Саве на Кареји, где се у своје време подвизавао у молитвеном тиховању сам свети Сава, и оставио властити Типик за живљење у тој његовој молчалници. Преподобни Данило се свом душом

предаде подвижничком живљењу по Типику светога Саве: с великим усрђем и љубављу он све време провођаше у молитви, пошћењу, свеноћном стајању, метанијима, песмопјенијима, и осталим светим подвизима, за којима је чезнуо још од ране младости. Велики и неподражљиви беху његови монашки трудови: строгим постом он мораше тело своје; проводећи све ноћи у молитвеном бдењу, појању псалама и метанијима, он до самог расвитка не даваше себи ни најмањег одмора. Таким животом он стече дар обилних суза. Многе нападе и лукаштине приређиваше му ђаво у време тих подвига; али светитељ тада скидаше са себе крст који је увек носио на прсима, ограђиваше њиме себе са вером и молитвом, и тако уништаваше и развејаваше тиме сва лукавства вражија. То беше његово уобичајено оруђе и оружје у искушењима и нападима на њега од стране демона. Преподобни сијаше својим врлинама тако да многи монаси Свете Горе стадоше долазити к њему ради духовне утехе и савета.

У време када се преподобни Данило подвизаваше у Карејској испосници, у његовој отаџбини Србији настаде рат: против краља Милутина устаде његов брат Драгутин, са намером да помоћу Угарскога краља отме престо Милутина и на њега посади свога сина Урошицу. Милутин се нађе у великој опасности. Бојећи се упада непријатеља, он смести драгоцености своје у манастиру Бањска. Али он не имађаше поверљива човека, коме би поверио чување тих драгоцености. Утом епископ Бањске умре. Тада се мисао краља Милутина задржа на вредном Данилу, бившем игуману Хилендарском. И он стаде слати к њему у Кареју једног изасланика за другим, позивајући га к себи. Сав предан усамљеничким подвизима, преподобни Данило дуго се отказиваше. Али га неодступне молбе краљеве најзад примораше, те он реши да остави омиљено место свога молитвеног подвижничког тиховања и самовања. А зашто га је краљ звао, преподобни није знао. Краљ се неисказано обрадова доласку светога Данила, обасу га великом љубављу, и ускоро му у четири ока подробно исприча своју муку и неопходну потребу да се он, Данило, прими за епископа Бањске и да узме под своју управу манастир светога Стефана у Бањској, где су смештене драгоцености. Овај краљев предлог и молба и захтев силно огорчи преподобног Данила, и он упорно одбијаше то не желећи се растати са омиљеном Светом Гором и тамошњим подвижничким молитвеним тиховањем. Али краљеви разлози и молбе, и стварно тежак положај краљев, принудише најзад преподобнога да пристане, нарочито када му краљ обећа да ће га, ако се помоћу Божјом срећно врати из рата, отпустити у Свету Гору.

Тако свети Данило би посвећен за епископа Бањске и постављен за настојатеља манастира светога Стефана. Тамо краљ тајно од свих уручи преподобноме све драгоцености, и крену са војском против брата, иако то ни најмање желео није. По вољи Божјој рат се срећно сврши по краља Милутина. Свети Данило би посредник – миротворац међу браћом: измири краља Драгутина и Милутина; убеди Драгутина да се насвагда одрекне потхвата, увредљивих за хришћанска осећања.

После тога епископ Данило стаде упорно молити краља Милутина да га отпусти у Свету Гору. Мада краљ покушаваше на све могуће начине убедити преподобнога да остане у отаџбини, овај никако не хте на то пристати, и отпутова у љубљени Хилендар. Тамо се настани у споменутом пиргу, и поново се предаде својим милим пређашњим подвизима монашким са неподражљивом ревношћу. Као свагда, тако особито сада, он се посвећује читању и изучавању књига Светога Писма. А то читање и изучавање Светога Писма беше сво ограђено и прожето молитвом; постом, бдењем, смиреноумљем, радосним самомучењем, и осталим светим подвизима. Кроз све то у светога епископа – подвижника појача се његова давнашња жеља да отпутује у Свету Земљу и поклони се тамошњим хришћанским светињама. Сматрајући да је сада најзгодније време за то, он се стаде спремати за пут.

За ту светитељеву намеру сазнаде у Србији краљ Милутин, и веома се ожалости, јер му је епископ Данило и сада, у 1316. години, као и до тада био веома потребан као човек у кога је он имао потпуно поверење и чије је савете високо ценио. И краљ стаде упорно призивати к себи преосвећеног Данила и молити га да одложи своје намеравано путовање у Свету Земљу и дође у Србију, и тако и овом приликом докаже љубав и оданост к њему.

Не знајући краљеве намере, свети Данило испуни усрдне краљеве молбе и по трећи пут допутова у Србију. Краљ се веома обрадова доласку епископа Данила и одлучно му изјави да га више неће пустити од себе, пошто му је потребан као наставник и саветник. Преосвећени Данило, видећи да ништа не помажу ни откази ни молбе, са тугом за омиљеном Светом Гором смерно рече: „Нека је за све благословено име Господње“. Пошто пак Бањска епископија беше укинута, краљ упути епископа у архиепископију к архиепископу Српском Сави III, који му додели у своме дому келију, као будућем свом прејемнику, јер краљ Милутин, наговарајући епископа Данила да се врати у Србију, обећа му престо светога Саве.

Архиепископ Сава III ускоро умре. На архиепископски престо би уздигнут, вероватно по препоруци светог Данила, његов ученик, хилендарски игуман Никодим,^{*73} који је сијао побожношћу и врлинама, а свети Данило би постављен за епископа Хумског, 1317. године.

Најзад, стари краљ Милутин се разболе, и после кратке болести у свом дворцу у Неродимљу, издахну на рукама светог Данила, 20. октобра 1320. године. Свети Данило, као његов бивши духовни отац, узео учешћа у сахрани краља у његовој задужбини, манастиру светог Стефана у Бањској, сагласно давнашњој жељи покојнога краља.

После краља Милутина на престо ступи његов син, свети Стефан Дечански.^{*74} Одмах после свог крунисања он призва и приближи себи епископа Данила, кога је из младости своје заволео и ценио као мудрог саветника његовог оца, а нарочито као свог помоћника и заштитника у тешким невољама. Благодаревши заузимању и посредовању епископа Данила Стефан Дечански је ослобођен из заточења у Цариграду и коначно помирен са оцем, краљем Милутином.

Сада, преосвећени Данило постаде новоме краљу први учитељ, саветник и помоћник. У почетку своје владавине Дечански се нађе у многим тешкоћама, како унутрашњим тако и спољашњим. Нови краљ се морао бранити од унутрашњих непријатеља и супарника својих: свога брата од стрица Владислава, сина краља Драгутина, и свога рођеног брата по оцу Константина. Исто тако ваљало је бранити и себе и Србију и од спољашњих непријатеља. Бугарски цар Михаил отера од себе своју жену Неду, сестру Стефана Дечанског, и рађаше на зближењу и савезу са Грцима противу Срба. Стефан Дечански је морао и да се оружјем брани и да прибегава мирним преговорима. За такве пак преговоре не беше тада човека способнијег од епископа Данила. Краљ Дечански повери епископу Данилу вођење тих преговора и са бугарским царем Михаилом и са грчким царем Андроником Млађим. И он обави те преговоре са потпуним успехом.

Но вршећи разна краљева посланства и обасипан љубављу и пажњом и почастима од стране краља, епископ Данило није могао заборавити своје омиљено усамљеничко подвизавање и молитвено тиховање у Светој Гори. Зато он, после ових успешно извршених посланстава, отпутова опет у Свету Гору. Но у време тог његовог одсуствовања, у Србији умре архиепископ Никодим, 13. маја 1324. године. Краљ Стефан Дечански

^{73*} Спомен његов Црква празнује 11. маја.

^{74*} Ступио на престо 6. јануара 1321. године. – Спомен његов празнује се 11. новембра.

одмах стаде позивати из Свете Горе светога Данила, не извештавајући га ништа о својој намери, само га позивајући да му дође ради саветовања. Преподобни Данило се одазва позиву и дође у Србију. Тада Сабор све земље Српске, сазван краљем, једногласно изабра 14. септембра, на Крстовдан, 1324. године епископа Данила „за архиепископа свих Српских и приморских земаља“. У то време епископу Данилу беше педесет година.

Ступивши на престо светога Саве, архиепископ Данило се свом душом својом предаде раду на добро Цркве своје тако вољене отаџбине. Сам стуб и пример побожности, мудрости и ревности, он богомудро владикуваше: дизаше и украшаваше цркве, просвећиваше паству своју еванђелском просветом, свуда и свиме радећи на томе да душе своје пастве сачува од разних заблуда и утврди у вечној Истини Христовој. Зато је много радио на просвећивању свештенства и ширењу светих и свештених књига. Сав се залагао да се богослужење врши правилно и благољепно.

Свети Данило, у својој разноврсној делатности еванђелској, ишао је стопама светога Саве и његових најбољих наследника. Настављао је што су добри и ревносни архиепископи започели, и исправљао што су слаби покварили. Милутинов помагач, он као да се, нехотице, такмичио са својим краљем у множини, лепоти и богатству задужбина. Споменути само најважније, биће доста. Подигао је у Пећи храм Богородице Одигитрије – Путеводитељке, с два мала храма у њој, светом Јовану и светом Арсенију, где је набавио грчке књиге и осигурао службу грчким монасима. Саградио је црквицу светог Николе крај своје велике задужбине. Смислио је и извео испред Пећских храмова красну, иконописану, припрату с патосом. Сазидао је пирг, с црквицом светог Данила на врху и са звонима, с Приморја мучно довозеним. Завршио је прекинуту обнову Жиче, опустелу од Кумана, покрио ју је, дигао је стуб, иконописао трпезарију и подигао једну дрвену зграду. Мудар и речит, имао је дара и вештине за свако земаљско дело. Градитељ и садитељ, свети архиепископ је правио од пустоши и дивљине питому и уљуђену земљу. При сваком послу је неодступно стајао, док га није довршио. Осим великих задужбина, он је још у Магличу обдарио цркву светога Ђорђа, подигао је палате и саградио келије. У Јелшици је подигао цркву светог Михаила и двор. У Лизици је обновио цркву светога Саве. Све своје задужбине опколио је виноградима, воћњацима и вртovima. Где није стигао подићи цркву од камена, градио ју је од дрвета.

Свети архиепископ Данило знаменит је не само као побожни подвижник, црквени и државни радник, него и као веома просвећен човек и писац. Његов присни ученик, који је и написао његов Живот, сведочи да је Данило био веома начитан, много волео књигу и бринуо се за ширење књиге у Србији. Као писац он је оставио чувено дело: „Животи краљева и архиепископа српских“.

Неуморан у служби Богу до краја живота, смирен монах и храбар ратник, дубок мислилац и окретан државник, искрен испосник и „искусан делима ... световнога живота“, одушевљен уметник и савестан књижевник, пун мисли о небеском животу и потпуно предан обрађивању земље, сав на небу душом, и сав на земљи са небеском Истином, свети архиепископ Данило мирно се упокојио у Господу у време цара Душана ноћу између 19. и 20. децембра 1337. године.

Велики монах, велики подвижник, велики јерарх, велики трудољубац и велики родољуб, свет душом и умом и срцем, он се још за живота удостојио од Господа дара чудотворства. На престолу светога Саве као архиепископ провео четрнаест година и три месеца.

Његовим молитвама, Господе Исусе Христе, помилуј и нас грешне, и удостој нас свом душом служити Теби кроза све векове. **Амин.**

Гроб архиепископа Данила II у Цркви Богородице Одигитрије,
у Пећској патријаршији 1337. г.).

